

RIKSBANKENS
JUBILEUMSFOND

STIFTELSEN FÖR HUMANISTISK OCH
SAMHÄLLSVETENSKAPLIG FORSKNING

ÅRSBERÄTTELSE

2015

**STIFTELSEN
RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND
ÅRSBERÄTTELSE 2015**

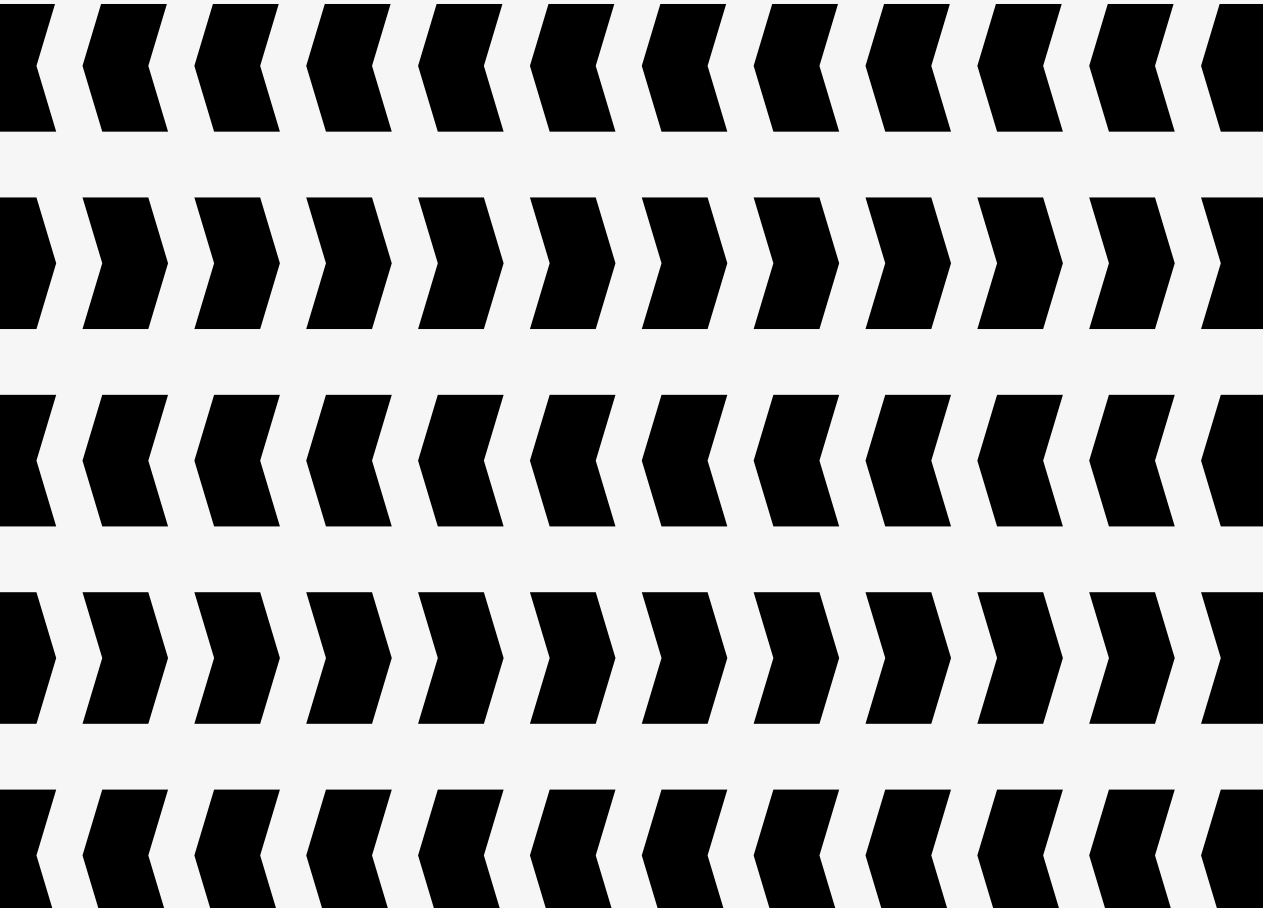
- 6 Vd:s förord**
- 10 Översikt över den forskningsstödjande verksamheten under 2015**
- 11** Riksbankens Jubileumsfond främjar forskningen
- 12** Stödformer, arbetssätt och kvalitetsbedömning
- 13** Beviljade forskningsanslag
Program 15
Projekt 17
Infrastruktur för forskning 25
Forskningsinitiering 26
- 27** Områdesgrupper
Områdesgruppen för teknik, institution, förändring 27
Områdesgruppen för vardagslivets och kulturens medialisering 28
Områdesgruppen för mål och resultat i offentlig verksamhet 28
- 28** R.J:s handlingsplan för proaktiva insatser
- 29** Riktade satsningar
Pro Futura 30
RJ Sabbatical 30
Europe and Global Challenges 31
Flexit 32
- Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap 33
Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning 34
Styrning och granskning av det offentliga 34
Samlingarna och forskningen 35
Skatteforskning 35
Riksdagsforskning 35
Forskning om förmodernitet 35
- 36** Nordiskt Forskningssamarbete
- 36** Övriga bidrag till forskning och kulturliv
- 36** Internationellt samarbete
- 38** Samarbete med riksdagen
- 38** Rönnebergsska donationerna
- 39** Nils-Eric Svenssons fond
- 39** Bidrag till lokalkostnader och indirekta kostnader
- 39** Forskningskommunikation
- 41** Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds 50-årsjubileum
- 42** Uppföljning och utvärdering (inklusive open access)

- 44 Årsredovisning**
- 45 Förvaltningsberättelse**
  - Ändamål 45
  - Ledning 45
  - Arbetsätt, budget 46
  - Ordinarie stödformer 47
  - Riktade insatser 48
  - Kvalitetsbedömningen 49
  - Anslagets utformning 49
  - Internationellt 50
  - Information, samverkan 51
  - Kvalitetssäkring och måluppfyllelse 51
  - Administration 52
  - Personal 53
- 53 Finansiell verksamhet**
  - Resultat och avkastning 53
  - Finansiell ställning 56
  - Långsiktig måluppfyllelse 56
  - Risker och riskhantering 57
  - Tillämpning av etisk policy 57
- 59 Den finansiella ställningen**
  - tio år i sammandrag
- 60 Finansiellt resultat**
- 62 Resultaträkning**
- 63 Balansräkning**
- 65 Kassaflödesanalys**
- 66 Redovisnings- och värderingsprinciper**
  - Värdering materiella anläggningstillgångar 66
  - Värdering finansiella anläggningstillgångar 66
  - Värdering omsättningstillgångar 67
  - Värdering skulder 67
  - Beviljade forskningsmedel 67
  - Eget kapital 67
- 68 Noter**
- 86 Revisionsberättelse**
- 89 Donationernas marknadsvärde**
- 91 Balansposters bokförda värde och jämförande marknadsvärden**
- 93 Styrelse**
- 93 Arbetsutskott**
- 93 Finanskommitté**
- 93 Revisorer**
- 94 Beredningsgrupper**
- 96 Områdesgrupper**
- 98 Kansliet**

Vd:s förord

”Sabbatsterminer är naturliga inslag vid framstående lärosäten världen över, och de bidrar till att forskningen och utbildningen fortsätter att vara excellent.”

Göran Blomqvist

RIKSBANKENS JUBILEUMSFONDS ÅRSBERÄTTELSE

Ordet "Excellent" betyder enligt Svenska Akademiens *Svensk ordbok* "som har högsta kvalitet." Så är det med den forskning RJ finansierar, det vågar jag lugnt säga: Den uppfyller högt ställda internationella kvalitetskrav, då medverkan av utländska experter minskar risken för att nationella standarder ska styra. "Excellens" är ett av vår tids vanligaste akademiska slagord. Ibland blir resultatet att den så kallade Matteuseffekten bekräftas – åt den som har skall varda givet. Några får väldigt stora resurser. Flertalet utvalda forskare i Sverige förefaller dock inte ens nå upp till de genomsnittliga resurser som kollegerna i än mer framgångsrika forskningsnationer disponerar. Satsningarna på framstående individer riktar därmed uppmärksamheten på att svenska forskare generellt sett har för små och för kortvariga resurser att röra sig med. Under senare år har antalet anställningar till och med ökat snabbare än resurserna, vilket både leder till ännu större utspädning av pengarna och längre avstånd mellan stegen i karriären. Därför är det glädjande att RJ:s karriärprogram Pro Futura, med mångårig finansiering och löften om tillsvidareanställning, har fått flera efterföljare. Frihet och förtroende är viktiga faktorer för både forskningens excellens och relevans.

Karriärens attraktivitet är en central fråga för högre utbildning och forskning. En fyndig tidigare RJ-ordförande beskrev realiteterna som att den akademiska karriären är som Docentbacken i Stockholm: Den börjar med en uppförbacke och slutar i ett stup! Insatser för att förbättra den tidiga karriären får för närvarande mycket uppmärksamhet, och det är nödvändigt. Men även de senare faserna behöver mer omsorg och resurser. Som försöksverksamhet beviljar RJ därför bidrag till sabbatsterminer för lektorer och professorer, RJ Sabbatical. Sabbatsterminer är naturliga inslag vid framstående lärosäten världen över, och de bidrar till att forskningen och utbildningen fortsätter att vara excellent. Sabbatsterminer kan dessutom motverka att utbildningen och forskningen separeras, en accelererande utveckling som jag tycker det finns anledning att oroa sig över – och försöka motverka. Här i Sverige saknas sabbatsterminerna ofta, och RJ hoppas liksom i fråga om Pro Futura kunna inspirera till efterföljd.

Inom HS bekymrar för närvarande två förhållanden mig särskilt. Utbildningen är det första, att studenterna erbjuds få undervisningstimmar och glesa lärar-

kontakter. Det andra är att deras lärare får relativt lite tid till sin egen forskning. Cirka 60 procent av alla studenter läser inom HS. Det är där de får direktkontakt med forskningen och begrepp om vetenskapliga förhållningssätt, insikter de kommer att ha användning av under hela livet. Kvalitetsfrågan för HS är därtill sammanvävd med en jämställdhetsfråga som får förvånansvärt lite uppmärksamhet, nämligen att en stor andel av både lärarna och studenterna inom HS är kvinnor. Politiken däremot har under lång tid systematiskt och konsekvent prioriterat andra forskningsområden, de som är manligt dominerade. Mäns möjligheter att forska och göra akademisk karriär har därmed ökat jämfört med kvinnors. Beslutsfattarna menar nog att de satsar mer på annan forskning än HS eftersom det behövs mer forskning på de områdena, inte för att gynna män. Här frågar jag mig dock vem som har bestämt, och på vilka grunder, vilken forskning det behöver satsas mer på. Och nog borde statsmakterna ha genomfört reformer för att underlätta kvinnors karriärer inom dessa forskningsområden. Annars riskerar ju politiken att befästa och förstärka ojämlika villkor inom forskningen till kvinnors nackdel.

Under 2015 firade RJ sitt 50-årsjubileum på olika tillbörliga sätt, varav den särskilda jubileumssatsningen på 100 miljoner kronor var den kostsammaste delen. Utlysningen utformades för att ge forskarna möjlighet att tänka fritt och djärvt. I fokus stod utmaningar och utsikter för både samhälle och vetenskap. Glädjande nog kantades jubileumsåret även av andra ledigförklaranden av forskningsmedel, och därtill utökade insatser för att sprida resultaten av den forskning som RJ finansierar. Sammanlagt beviljades nästan 543 miljoner kronor till ny forskning.

Kapitalförvaltningen ger RJ möjlighet att vara en aktiv finansör av framstående forskning. Totalavkastningen på tillgångarna var 6,4 procent, ett bra resultat i den rådande finansiella turbulensen. Aktiv kapitalförvaltning som lyckas göra lönsamma investeringar har visat sig vara ett långsiktigt och hållbart framgångsrecept för en stiftelse som RJ.

Under 2016 ska vi påbörja ett strategiskt arbete och ta ut riktningen för kommande års konkreta insatser. Jag förutsätter att RJ fortsätter att finansiera forskarnas egna idéer, denna rika källa. Genom att gå in med riktade insatser kan RJ komplettera detta idéstöd. RJ kan vidare driva sådana reformer som ökar utrymmet för de banbrytande idéerna, till exempel utformningen av den akademiska

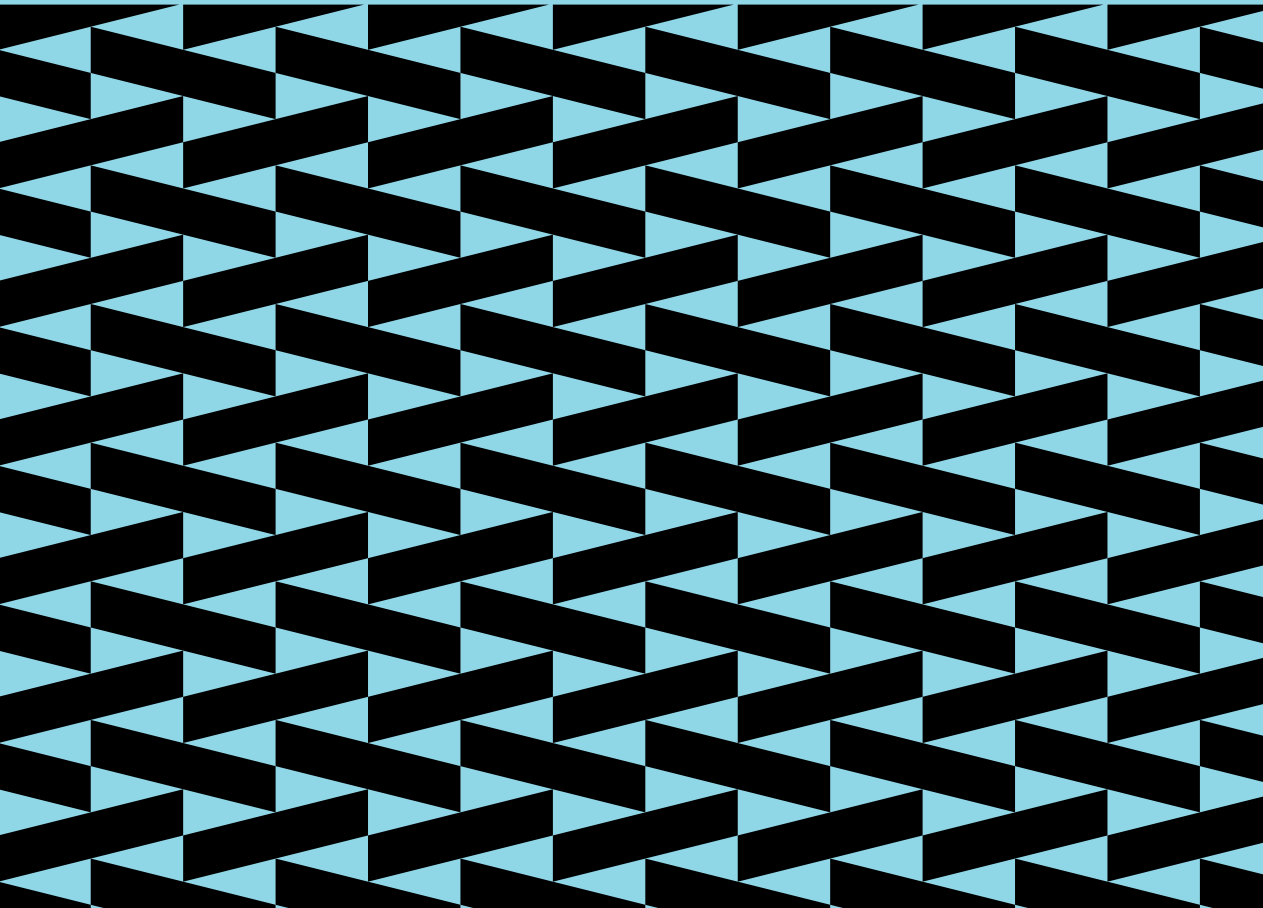
karriären. Och så finns det skäl att förstärka spridningen av, och dialogen kring, forskningsresultat och kunskapsbehov.

Möjligheterna för RJ att arbeta med högsta kvalitet och att sikta mot excellens är sist och slutligen beroende av alla som medverkar i arbetet: styrelse, finanskommitté, beredningsgrupper, sakkunniga och anställda. Ert omdöme, engagemang och insiktsfullhet är grundvalen för RJ:s arbete. Till er alla går mitt tack för ännu ett år av gott samarbete! ■

Göran Blomqvist, vd

Översikt över den forskningsstödjande verksamheten under 2015

RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND FRÄMJAR FORSKNINGEN

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond (RJ) stöder kvalificerad forskning genom anslag till enskilda forskare och forskargrupper. Enligt 2 § andra stycket i RJ:s stadgar ska företrädare ges åt ”forskningsområden, vilkas medelsbehov inte är så väl tillgodosedda på annat sätt”. Detta innebär att RJ i första hand ger bidrag till forskning inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi. Stiftelsen finansierar gränsöverskridande forskningsprojekt i vilka forskare från olika discipliner, fakulteter, lärosäten eller länder samarbetar. RJ:s stadgar betonar främjandet av kontakterna med den internationella forskningen, och sådana insatser har därför sedan 1980-talet varit ett framträdande inslag i RJ:s verksamhet. Medicinsk forskning om åldrandets och barnaårens sjukdomar stöds genom Erik Rönnbergs båda donationer, vilka RJ förvaltar.

Avsikten är att de anslag RJ beviljar ska vara utformade på ett sådant sätt att stiftelsen attraherar de främsta forskarna och finansierar de bästa idéerna. RJ tar ansvar för hela forskningsprocessen genom att även bevilja stöd till tryckning, översättning, internationellt samarbete och publicering med open access, genom vilken forskningsresultaten sprids och blir öppet tillgängliga. Stadgarna manar RJ att utnyttja handlingsfriheten till att arbeta probleminriktat och flexibelt. Tack vare åtgärder som är unika för RJ har kvaliteten och mångfalden i svensk forskning kunnat stärkas. Med tanke på den nutida debattens ensidiga inriktning är det viktigt att hålla i minnet att också de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnena och forskningsresultaten har strategisk betydelse, inte enbart de tekniska, naturvetenskapliga och medicinska. Denna insikt vägleder RJ:s arbete med forskningskommunikation och förmedling av resultat, och på detta område finns ett växande behov av aktiviteter från forskningsfinansierare och lärosäten. Genom samarbete med andra aktörer inom detta och andra angelägna områden kan bidragen från RJ få stor hävstångseffekt.

I årsberättelsen ges i första hand en översikt över de nya forskningsstöd som har beviljats under 2015. Även pågående fleråriga aktiviteter redovisas. För ytterligare information, se RJ:s webbplats (rj.se).

STÖDFORMER, ARBETSSÄTT OCH KVALITETSBEDÖMNING

Målet för RJ:s insatser är att ge svensk forskning inom stiftelsens verksamhetsområde möjlighet att nå en framträdande ställning internationellt. RJ arbetar därför efter två linjer: Dels finansieras högkvalitativa ansökningar från forskarna själva, forskarinitierade projekt (den så kallade bottom-up-principen) för fritt idéstöd, med stödformer avpassade för såväl individuella forskare som för mindre och större grupper. Dels görs riktade, tematiska och proaktiva (de tre begreppen betecknar här samma företeelse) insatser som kan utveckla svensk forskning inom humaniora och samhällsvetenskap och stärka dess internationella ställning. I den nu gällande stödordningen, som introducerades 2005, finansierar RJ forskning i form av program, projekt, infrastruktur för forskning samt forskningsinitiering. Anslag till program, projekt och infrastruktur för forskning utlyses samordnat en gång per år. Medel till forskningsinitiering, vanligtvis konferenser och vetenskapliga nätverk, kan sökas fortlöpande. RJ:s riktade insatser är komplement till de forskarinitierade projekten. Mot bakgrund av att sådana åtgärder förefaller öka i betydelse fastställde RJ:s styrelse under 2015 en särskild handlingsplan för proaktiva insatser. Till de områden som uppmärksammades under 2015 och som fordrar fortsatt observans från RJ hör främst:

- den akademiska karriärstrukturen och forskningsmöjligheterna i skilda faser av karriären
- jämställdhet
- forskarnas mobilitet, internationellt och mellan samhällssektorer
- infrastrukturerna för forskning
- resultatspridning och kunskapsöverföring till det omgivande samhället samt samspelet mellan forskning och utbildning
- samarbetena med lärosäten och andra finansärer
- uppföljning och utvärdering.

Beredningen av ansökningar till program, projekt och infrastruktur för forskning sker i två steg. Programansökningar bedöms i första omgången av en särskild beredningsgrupp med enbart utländska ledamöter. De ansökningar som väljs ut granskas därpå av externa, internationella sakkunniga, varefter beredningsgruppen genomför en utfrågning med de berörda forskargrupperna. Ansökningar om projekt och infrastruktur behandlas i den inledande omgången av en eller flera av RJ:s beredningsgrupper, som avgör vilka ansökningar som bör gå vidare. De sökande uppmanas lämna in en längre, mer utvecklad ansökan, som sedan bedöms av minst två externa sakkunniga. Deras utlåtanden ingår i underlaget för beredningsgruppernas slutliga ställningstagande. Inför beslutet om de infrastrukturella projekten genomförs vid behov även en utfrågning med de sökande.

I beredningsgrupperna för projektansökningar ingår några av styrelsens ledamöter och suppleanter (forskare och riksdagsledamöter) samt ett antal såväl svenska som utländska forskare. Forskarna utses för fyra år. Grupperna förnyas successivt genom att hälften av ledamöterna byts ut vartannat år. För de riktade utlysningarna utses från fall till fall särskilda bedömaregrupper med ledamöter som har särskild kompetens inom det aktuella området. I allt större omfattning rekryteras utländska forskare. Därigenom minskas risken för jäv, och man säkerställer att internationellt gångbara kvalitetsnormer vägleder rangordningen av de sökande.

Grundläggande för RJ:s arbete är den ingående kvalitetsbedömning som beredningsgrupper och externa sakkunniga gör. Alla ansökningar bedöms i förhållande till vetenskapliga kvalitetskriterier och internationell standard. I alla sammanhang prioriterar man ansökningar med internationell anknytning. I de fall ansökningarna aktualiserar forskningsetiska frågor ska dessa prövas efter samma normer och på samma sätt som vid ansökan till Vetenskapsrådet (VR). Frågor om jäv hanteras i enlighet med riktlinjer som RJ:s styrelse har fastställt. RJ följer upp och utvärderar anslagen (se s. 42) och omprövar med hjälp av vunna erfarenheter fortlöpande sina arbetsformer. Besluten om forskningsmedel fattas av RJ:s styrelse.

De regelbundna uppföljningarna och utvärderingarna av beviljade anslag säkerställer att projekten kan genomföras som planerat. Alla beviljade projekt ska redovisas i enlighet med sina kontraktvillkor, vilket normalt betyder att anslagsmottagarna senast 15 månader efter projekttidens slut ska lämna in både en vetenskaplig och en ekonomisk slutredovisning.

TABELL 1

Beviljade forskningsmedel 2015 per donation (belopp tkr)

Jubileumsdonationen	151 308
Kulturvetenskapliga donationen	390 673
Erik Rönnbergs donation för forskning om åldrande och åldersrelaterade sjukdomar	600
Erik Rönnbergs donation för forskning om sjukdomar under de tidiga barnåren	200
Summa	542 781

BEVILJADE FORSKNINGSANSLAG

Som framgår av tabell 1 beviljade RJ 543 miljoner kronor i anslag till forskningsändamål under 2015. Anslagens fördelning på Jubileumsdonationen respektive

Kulturvetenskapliga donationen framgår av tabell 2 och 3. Alla nya anslag till projekt och program beviljas i form av engångsanslag. Produktionsstöd till böcker och översättningsbidrag kan beviljas för forskning som finansieras av RJ och bekostas inom de årliga budgetramarna. Genom att erbjuda forskarna översättningsanslagen vill styrelsen förbättra den svenska forskningens möjligheter att få genomslag i den internationella vetenskapliga diskussionen.

TABELL 2

Beviljade forskningsmedel 2015 ur Jubileumsdonationen (belopp tkr)

Projektanslag (ytterligare specifikation ges i tabellerna 5–6)	146 561
Samarbete med riksdagen	0
Nils-Eric Svenssons fond	500
Arvode till sakkunniga*	0
Ersättning till adjungerade*	0
Konferenser, information*	0
Områdesgruppen Mål och resultat i offentlig verksamhet	0
Områdesgruppen Vardagslivets och kulturens medialisering	1 908
Områdesgruppen Teknik, institution, förändring	2 339
Summa	151 308

* Från och med 2015 redovisas dessa kostnader som administrationskostnad.

TABELL 3

Beviljade forskningsmedel 2015 ur Kulturvetenskapliga donationen (belopp tkr)

Infrastruktur för forskning (ytterligare specifikation ges i tabell 7)	37 214
Program (ytterligare specifikation ges i tabell 4)	115 118
Riktade insatser (ytterligare specifikation ges i tabell 8)	208 890
Forskningsinitiering	15 919
Internationellt samarbete	7 271
Övriga bidrag till forskning och kulturliv	6 261
Arvode till sakkunniga*	0
Summa	390 673

* Från och med 2015 redovisas kostnaden för arvoden till sakkunniga som administrationskostnad.

Program

Program är RJ:s stödform för forskningsuppgifter som kräver en större forskargrupp under sex till åtta år. 2015 utlystes medel till program för elfte gången, och totalt har nu 28 forskargrupper beviljats programstöd sedan starten 2005. År 2015 skickades 29 programansökningar in, vilket är något mer än det genomsnittliga antalet ansökningar. Beredningsgruppen beslutade att föra åtta av dessa vidare till beredning i en andra omgång. Med ledning av utlåtandena från internationella experter och utfrågningar med forskargrupperna beviljades följande:

- Professor Jonas Tallberg, 35,7 miljoner kronor till programmet *Globala institutioners legitimitet*, med Stockholms universitet som anslagsförvaltare
- Professor Martin Dribe, 35 miljoner kronor till programmet *En industristads uppgång och fall: Landskrona befolkningsstudie*, med Lunds universitet som anslagsförvaltare
- Professor Stefan Helgesson, 43,8 miljoner kronor till programmet *Världslitteraturer: kosmopolitisk och vernakulär dynamik*, med Stockholms universitet som anslagsförvaltare.

Stundtals har en viss oro uttryckts för att program som stödform inte skulle passa humanistisk forskning. En genomgång av alla beviljade program sedan starten 2005 visar på en mycket jämn fördelning mellan humanistiskt och samhällsvetenskapligt baserade program. Av totalt 269 inskickade ansökningar är 137 att betrakta som samhällsvetenskapliga och 120 som humanistiska, medan 12 kan kategoriseras som både och. Av de 28 beviljade ansökningarna är 14 i huvudsak samhällsvetenskapliga och 14 humanistiska.

TABELL 4

Antalet programansökningar 2015 och beviljade ansökningar (belopp tkr) fördelade efter ämnesområde och kön på projektledarna

Ämne	Antal	Kvinnor	Män	Sökt belopp	Antal beviljade	Beviljat belopp
arkeologi	2		2	54 596		
ekonomisk geografi	1		1	27 453		
ekonomisk historia	2		2	59 967	1	35 000
etnologi	1	1		36 428		
företagsekonomi	1		1	39 712		
globaliseringsstudier	1		1	30 883		
historia	2	1	1	49 060		
internationell migration och etniska relationer (IMER)	1		1	26 906		
juridik (exklusive juridik och samhälle)	1		1	24 038		
juridik och samhälle	1		1	38 812		
jämförande språkvetenskap och lingvistik	1	1		29 773		
konstvetenskap	1		1	33 244		
litteraturvetenskap	2		2	62 715	1	43 800
medievalvetenskap	1		1	24 038		
nationalekonomi	1		1	36 967		
sociologi (exklusive socialt arbete, socialpsykologi och socialantropologi)	1	1		25 288		
statsvetenskap (exklusive studier av offentlig förvaltning och globaliseringsstudier)	3		3	93 180	1	35 700
tillämpad psykologi	1		1	8 260		
tvärvetenskapliga studier	2		2	62 042		
övrig annan humaniora	2		2	53 636		
övrig annan samhällsvetenskap	1		1	32 349		
Summa	29	4	25	849 347	3	114 500
Konferens					4	618
Övrigt					–	–
Summa					4	618
Totalt	29	4	25	849 347	7	115 118

Projekt

Ett projekt avser en forskningsuppdrag som vanligen utförs under högst tre år av en enskild forskare eller en mindre forskargrupp. Till den senare kategorin räknas 2015 anslag större än 3,8 miljoner kronor, vilka utgör cirka en tredjedel av de nya projekten. Projekten ger viktiga möjligheter för forskare i olika stadier av karriären att pröva nya idéer. Denna stödform gynnar den fria grundforskningen, den öppnar för nyorientering av forskningen, och den ger möjlighet till nödvändigt risktagande. Med varje anslag följer dels ett bidrag till kostnader för publicering med open access, dels ett bidrag till internationalisering. Avsikten är att den som får ett projektanslag ska kunna koncentrera sig på sin forskning och slippa söka kompletterande finansiering. Söktrycket fortsätter att vara mycket högt. Till följd av att Vetenskapsrådet beviljar högre bidrag till så kallade indirekta kostnader (se s. 39) har några få forskare tackat nej till RJ:s anslag, dock avsevärt färre än både 2014 och 2015. Nedanstående 43 projekt har under 2015 fått finansiering av RJ:

PROJEKTANSLAG 2015 (BELOPP KR)

Projektledare	Projekttitel	Lärosäte	Beviljat belopp
Professor Catharina Nyström Höög	En ny genre och dess arkeologi: Svenska myndigheters värdegrundstexter	Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet	3 297 000
Fil.dr Helena Victor	När tiden stannade – livsöden och dödsögonblick i Sandby borg	Kalmar läns museum	5 110 000
Docent Catharina Nord	Vilka platser? Vilket åldrande? Rum och åldrande i nutida afrikanska urbaniteter: exemplet Namibia och Uganda	Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier Linköpings universitet, Campus Norrköping	4 186 000
Docent Magdalena Petersson	Marknadsfeminism: kommersialisering av genus och jämställdhet	Handelshögskolan vid Göteborgs universitet	2 753 000
Ph.D. Fredrik Thomasson	Debatt, tystnad, glömska och förnekande. Slaveri och kolonialism i tidningar, litteratur, teater 1750–1847 och hur svenska koloniala erfarenheter försvann ur historien	Historiska institutionen, Uppsala universitet	2 235 000
Fil.dr Martin Öhman	Arkitekterna bakom "det amerikanska systemet": mobiliseringen av manufakturintresset i USA, 1815–1890	Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet	1 994 000
Professor Janne Flyghed	Business as usual. Företags försvarsstrategier vid beskyllningar om brott	Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet	3 896 000

Projektledare	Projekttitel	Lärosäte	Beviljat belopp
Dr Jan Bachmann	Politisk ingenjörskonst? Samproduktionen av infrastruktur, politisk ordning och säkerhet i västerländska interventioner för statsuppbyggnad i Afrika	Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet	3 047 000
Professor Timo Mäntylä	Individuella skillnader i multitasking: Teori och data	Psykologiska institutionen, Stockholms universitet	3 190 000
Docent Christian Kowalkowski	Värdeskapande genom innovativa tjänstesystem: Ett forskningsprojekt om dynamiken kring transitionsprocesser i industriella nätverk	Institutionen för Ekonomisk och Industriell utveckling (EI), Linköpings universitet	4 006 000
Professor Eva Georgii- Hemming	Konstnär eller forskare? Tradition eller innovation? Om musikerutbildning i förändring.	Musikhögskolan, Örebro universitet	5 043 000
Docent Michael Forsman	Mediemedborgarens fostran och skolans medialisering: läroplaner, läromedel, lärarutbildning	Institutionen för kultur och lärande, Södertörns högskola	3 093 000
Med.dr Gustav Nilsson	Betydelsen av sömn för emotionella processer och sociala funktioner	Stressforskningsinstitutet, Stockholms universitet	4 053 000
Fil.dr Malin Petzell	En jämförande studie av verbmorfolo- gins semantik i centraltanzaniska bantuspråk	Institutionen för språk och litteraturer, Göteborgs universitet	2 817 000
Docent Filip Wijkström	Styrning och kontroll i civilsamhället: Svenska kyrkan och välfärden.	SIR, Handelshögskolan i Stockholm	5 149 000
Professor Halldor Sigurdsson	”Jag vill vara dig”: Nominativ och oblik kasus i nutida svenska	Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet	2 361 000
Professor Pauliina Remes	Rationellt Självstyre: En undersökning av personlig autonomi och dess platonska ursprung	Filosofiska institutionen, Uppsala universitet	3 741 000
Docent Anna Forné	Poetik som politik. Vittnesmåls- genren och Casa de las Américas litterära pris (1970–2011)	Institutionen för språk och litteraturer, Göteborgs universitet	2 506 000
Ph.D. Linda Andersson Burnett	Mänsklighetens gränser: linneanska naturalhistoriker och upplysningens koloniala arv	Institutionen för kulturvetenskaper, Linnéuniversitetet Växjö	3 751 000
Fil.dr Jonas Åkerman	Formell kontextrepresentation och situationsperspektiv	Filosofiska institutionen, Stockholms universitet	2 075 000
Dr Marcus Lindskog	Spädbarns sinne för nummer – En undersökning av kognitiva mekanismer och träningsinterventioner för inläring av matematik tidigt i livet	Institutionen för psykologi, Uppsala universitet	4 633 000
Ph.D. Malin Wass	Hur lär man sig att läsa när man inte hör som andra? En longitudinell studie om utveckling av lässtrategier hos barn med cochleaimplantat	Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle, Luleå tekniska universitet	3 074 000

Projektledare	Projekttitel	Lärosäte	Beviljat belopp
Docent Per Högselius	Koloniala naturresurser och svensk utrikespolitik 1914–1989	Avdelningen för historiska studier av vetenskap, teknik och miljö, KTH	4 627 000
Fil.dr Jesper Bjarnesen	Utanför det humanitära synfältet: Om den osynliga rörelsen mellan arbetsmigration och flykt i Burkina Faso och Elfenbenskusten	Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala	2 352 000
Universitets- lektor Anna Bohlin	Förtrollande nationer: varumarknad, folketro och nationalism i skandinavisk skönlitteratur 1830–1850	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet	4 037 000
Professor Hans Kjellberg	Marknadsvärden? Värdering och prisbildning på marknader för specialistläkemedel	SIR, Handelshögskolan i Stockholm	4 857 000
Docent Mall Leinsalu	Makroekonomiska förändringar och deras påverkan på ojämlikheten i dödlighet: en registerbaserad undersökning av dödlighet i Östersjöländer 2000–2011	Institutionen för samhällsvetenskaper, Södertörns högskola	4 110 000
Fil.dr Danielle van der Burgt	Mobilitet, informellt lärande och medborgarskap i mobila förskolor	Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet	4 386 000
Docent David Domeij	Rationella bubblor och makroekonomiska kriser	Institutionen för nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm	2 397 000
Dr.Phil. Sophie Bergerbrant	Bronsålderns ulleekonomi: produktion, handel, miljö, fårskötsel och samhälle	Göteborgs universitet	6 042 000
Docent Nazar Akrami	Om radikaliserings och extremism: Vad får vanliga människor att hamna i extrema situationer?	Institutionen för psykologi, Uppsala universitet	2 400 000
Ekon.dr Robert Östling	Hur formas ekonomiskt beteende av förmögenhetsförändringar?	Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet	6 325 000
Professor Alexander Styhre	Venture labour i kunskapsekonomin: Professionellt arbete i riskkapitalfinansierade bolag	Företagsekonomiska institutionen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet	2 261 000
Docent Christina Kullberg	Tropiska Utbyten: Vernakulärer i fransk tidig modern reselitteratur (Afrika och Karibien 1645–1728)	Institutionen för moderna språk, Uppsala universitet	2 260 000
Ph.D. Nathan Light	Förankrad i historia: En studie av Kirgiziska historicitet och historiemedvetande	Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet	2 165 000
Doktor Doron Galili	Konsten att bli en Hollywoodstjärna: Idéer och pedagogiker kring stumfilmskådespeleri	Enheten för filmvetenskap, Stockholms universitet	1 975 000

Projektledare	Projekttitel	Lärosäte	Beviljat belopp
Professor Merja Kytö	Förstärkningsord i förändring i den sena nyengelskan, 1700–1900: en historisk sociopragmatisk analys	Engelska institutionen, Uppsala universitet	3 499 000
Fil.dr Henrik Rosenkvist	Svensk negationssyntax (SveNeg)	Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet	2 685 000
Fil.dr Tobias Hansson Wahlberg	Kausalitet på social nivå	Filosofiska institutionen, Lunds universitet	2 295 000
Ph.D. Clary Krekula	Dansa i lust och fågring. En explorativ studie av dansens sociala och kroppsliga aspekter för äldre	Institutionen för sociala och psykologiska studier, Karlstads universitet	2 503 000
Docent Lars Kaijser	Gestaltad natur. Offentliga akvarier som kunskapsinstitutioner	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet	2 255 000
Professor Dr. Per Carlbring	Behandling av social fobi med virtual reality (Oculus Rift)	Psykologiska institutionen, Stockholms universitet	1 706 000
Docent Helena Svaleryd	Den sociala gradienten i barns hälsa; hur förändras den över ålder och tid	Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet	3 815 000
Summa			144 962 000

Med tanke på projektanslagens stora betydelse för de individuella karriärerna granskas och redovisas könsfördelningen här. De årliga talen över beviljade anslag är relativt små och måste tolkas med försiktighet. RJ följer därför också i den årliga uppföljningen av riktlinjerna för jämställdhetsarbetet noga utvecklingen över längre tid. Av 529 ansökningar har 312 (59 procent) manliga projektledare och 217 (41 procent) kvinnliga. De beviljade anslagen motsvarar söktryckets könsmissiga fördelning, och 18 av de beviljade anslagen (42 procent) tillföll kvinnor och 25 män (58 procent). Den könsmissiga fördelningen för samtliga projektdeltagare är densamma. Beviljandegraden är för kvinnor 8,3 procent och för män 8 procent. Den här redovisade fördelningen mellan män och kvinnor har

under senare år i stort sett varit stabil. Den genomsnittliga storleken på de beviljade anslagen fortsätter att vara något högre för kvinnliga projektledare (knappt 600 000 kronor). Den viktigaste förklaringen till skillnaden är att kvinnligt ledda projekt i genomsnitt har fler deltagare än de manliga (3,1 projektdeltagare respektive 1,76).

Anslagsbesluten har även studerats utifrån så kallad karriärålder för de forskare som fått ansökningarna beviljade. Begreppet karriärålder anger antalet år som gått sedan forskaren avlade doktorexamen. För kvinnliga projektledare som fick anslag 2015 var den i genomsnitt 11 år (samma som 2014), liksom för manliga (2014: 14,5 år). Medel och medianvärdena för samtliga sökande är något lägre för båda könen, men på det hela taget har yngre sökande även 2015 klarat konkurrensen bra. Strängt taget skulle det inte vara egendomligt om sökande med högre karriärålder, och därmed större erfarenhet av att skriva ansökningar av hög kvalitet, klarade sig bättre än de yngre. RJ:s policy är att i första hand bedöma ansökningarnas kvalitet och originalitet och inte tidigare prestationer (så kallad track record). Denna princip är vanligtvis gynnsam för de yngre forskarnas möjligheter att framgångsrikt konkurrera om anslag. 2015 tillhör 35 procent (15 individer) av dem som erhöll anslag kategorin yngre forskare (enligt VR:s definition de som avlagt doktorexamen den 1 januari 2008 eller senare). Nämnas kan att den yngre gruppens andel av samtliga sökande i stort sett var densamma (38 procent).

De begränsningar i rätten att söka projektanslag som infördes under 2014 fick full effekt under 2015. En forskare får numera enbart ingå i en enda ansökan som projektledare eller som projektdeltagare. Vidare får den forskare som i egenskap av projektledare eller projektdeltagare har fått avslag två år i följd inte söka följande år. Avsikten med båda åtgärderna är att uppmana de sökande att noga överväga vilken forskningsidé som är deras bästa och att satsa på den. På så sätt kan förhoppningsvis ansökningarnas genomsnittliga kvalitet öka och arbetsbördan för beredningsgrupperna minska. Som resultat av de nämnda åtgärderna har antalet ansökningar sedan 2013 minskat med cirka 400: från 925 till 529 stycken. Antalet beviljade ansökningar dessa år var 42 (2013) respektive 43 (2015), vilket innebär att beviljandekvoten har ökat från 4,54 procent till 8,12 procent. Talen är fortfarande låga: Jämförbara internationella forskningsfinansierare har på basis av vunna erfarenheter angivit lägst 10- till 12-procentiga beviljandekvoter som önskvärda.

Som framgår av tabell 5 och 6 är anslagens spridning på lärosäten (eller motsvarande) och på olika ämnen stor.

TABELL 5

Beviljade projektansökningar och det totala antalet ansökningar 2015 (belopp tkr) fördelade efter ämnesområde och kön

Ämne	Beviljade ansökningar			Totala antalet ansökningar			
	Antal	Kvinnor	Män	Belopp	Antal	Kvinnor	Män
annan hälsovetenskap					1	1	
antikvetenskap					6	2	4
arbetslivsstudier					1		1
arkeologi	2	2		11 152	15	8	7
arkitektur					1		1
biblioteks- och informationsvetenskap					1		1
bildkonst					3	2	1
design					2	1	1
didaktik					5	4	1
ekonomisk geografi					4	1	3
ekonomisk historia					10	2	8
etik					4	2	2
etnologi	3	1	2	7 173	11	7	4
filmvetenskap	1		1	1 975	2		2
filosofi	3	1	2	8 111	19	3	16
folkhälsovetenskap, global hälsa, social- medicin och epidemiologi					5	3	2
företagsekonomi	4		4	16 273	29	6	23
genusstudier					9	8	1
globaliseringsstudier	1		1	3 047	6	1	5
historia	3		3	8 856	39	16	23
hälso- och sjukvårdsorganisation, hälso- politik och hälsoekonomi					1		1
idé- och lärdomshistoria	1	1		3 751	15	4	11
idrottsvetenskap					1		1
internationell migration och etniska rela- tioner (IMER)					2		2
juridik (exklusive juridik och samhälle)					7	4	3
juridik och samhälle					5	4	1
jämförande språkvetenskap och lingvistik	3	1	2	7 863	15	9	6
kemiska processer					1		1
konstvetenskap					3	2	1
kulturgeografi					3	1	2
kulturstudier					5	4	1
litteraturstudier					6	3	3

Ämne	Beviljade ansökningar				Totala antalet ansökningar		
	Antal	Kvinnor	Män	Belopp	Antal	Kvinnor	Män
litteraturvetenskap	3	3		8 803	27	15	12
lärande					3	3	
medicinsk etik					1		1
medievetenskap	1		1	3 093	11	6	5
miljömedicin och yrkesmedicin					1		1
musik					1		1
musikvetenskap	1	1		5 043	4	2	2
nationalekonomi	3	1	2	12 537	34	5	29
neurovetenskaper	1		1	4 053	1		1
omvårdnad					1	1	
pedagogik	1	1		4 386	16	8	8
pedagogiskt arbete					2	2	
psykologi (exklusive tillämpad psykologi)	3		3	10 223	14	4	10
religionshistoria					5	2	3
religionsvetenskap					12	2	10
sannolikheteori och statistik					4		4
socialantropologi	1		1	2 352	13	7	6
socialpsykologi					2		2
socialt arbete					5	3	2
sociologi (exklusive socialt arbete, socialpsykologi och socialantropologi)	1	1		2 503	33	15	18
språkstudier	2	2		6 796	17	7	10
statsvetenskap (exklusive studier av offentlig förvaltning och globaliseringsstudier)					37	14	23
studier av offentlig förvaltning					4	3	1
systemvetenskap, informationssystem och informatik med samhällsvetenskaplig inriktning					1		1
teknikhistoria					1		1
tillämpad psykologi	2	1	1	4 780	13	6	7
tvärvetenskapliga studier	2	2		8 296	21	11	10
övrig annan humaniora					3		3
övrig annan samhällsvetenskap	1		1	3 896	5	3	2
Summa	43	18	25	144 962	529	217	312

TABELL 6

Beviljade projektansökningar fördelade efter anslagsförvaltare 2015 (belopp tkr)

Anslagsförvaltare	Beviljat belopp	Antal
Göteborgs universitet	19 091	6
Handelshögskolan i Stockholm	2 397	1
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet	5 014	2
Kalmar läns museum	5 110	1
Karlstads universitet	2 503	1
KTH	4 627	1
Linköpings universitet	8 192	2
Linnéuniversitetet Växjö	3 751	1
Luleå tekniska universitet	3 074	1
Lunds universitet	2 295	1
Nordiska Afrikainstitutet	2 352	1
SIR, Handelshögskolan i Stockholm	10 006	2
Språk-och litteraturcentrum, Lunds universitet	2 361	1
Stockholms universitet	29 512	9
Södertörns högskola	7 203	2
Uppsala universitet	32 431	10
Örebro universitet	5 043	1
Summa	144 962	43
Produktionsstöd	934	7
Översättning	65	1
Övrigt	600	3
Summa	1 599	11
Summa total	146 561	54

Infrastruktur för forskning

Med infrastruktur för forskning avses insatser som syftar till att främja och möjliggöra framtida forskning. Anslag beviljas för forskningsförberedande åtgärder, exempelvis att etablera nya forskningsmiljöer eller skapa plattformar för att utveckla samarbete mellan forskarsamhället och andra institutioner. RJ ger även stöd för att tillgängliggöra betydelsefulla samlingar vid arkiv och bibliotek samt för att upprätta databaser. Under 2015 beviljade RJ åtta ansökningar.

ANSLAG TILL INFRASTRUKTUR FÖR FORSKNING 2015 (BELOPP KR)

Projektledare	Projekttitel	Lärosäte	Beviljat belopp
Professor Henrik Williams	Digitala Birgitta. Att tillgängliggöra heliga Birgittas fornsvenska texter	Uppsala universitet	3 802 000
Dr. Phil Buckland	Visead: Vidareutveckling av den miljöarkeologiska databasen (SEAD) för tvärvetenskapliga studier av globala utmaningar med nya forskningsområden och användargrupper	Umeå universitet	5 421 000
Fil.dr Johan Hellström	Party Government in Europe Database	Umeå universitet	6 393 000
Torsten Johansson	Digitalisering av ett urval av äldre svenska dagstidningar	Kungl. biblioteket	10 414 000
Docent Gerda Neyer	Svensk kontextdatabas för den svenska Generations and Gender Survey och den internationella databasen för Generations and Gender Programme	Stockholms universitet	548 000
Professor Maria Sjöberg	Svenska kvinnor online, från medeltid till nutid Svenskt kvinnobiografiskt lexikon på svenska och engelska	Göteborgs universitet	5 704 000
Professor Maria Sjöberg	Svenska kvinnor online, från medeltid till nutid Svenskt kvinnobiografiskt lexikon på svenska och engelska	Göteborgs universitet	1 380 000
Professor Karl Grandin	Linnékorrespondensprojektets avslutande och fortsatta liv	Kungl. Vetenskapsakademien	1 387 000
Fil.dr Åke Engsheden	Digitalt arkiv för koptiska ostraka i Sverige.	Uppsala universitet	2 147 000
Summa			37 196 000

TABELL 7

Beviljade ansökningar inom infrastruktur för forskning fördelade efter anslagsförvaltare 2015 (belopp tkr)

Anslagsförvaltare	Beviljat belopp	Antal
Göteborgs universitet	7 084	2
Kungl. vetenskapsakademien	1 387	1
Kungl. biblioteket	10 414	1
Stockholms universitet	548	1
Umeå universitet	11 814	1
Uppsala universitet	5 949	2
Summa	37 196	8
Konferens	18	1
Summa	18	1
Summa total	37 214	9

Forskningsinitiering

För att kunna möta efterfrågan från forskarsamhället om anslag till vetenskapliga möten och till att bygga upp vetenskapliga nätverk beviljar RJ anslag till forskningsinitiering. Ansökningarna spänner över ett stort fält: bidrag till internationella konferenser förlagda i Sverige och utomlands, arbetskonferenser om nya forskningsområden, seminarieverksamhet, nätverksstöd och förberedelser av nya forskningsprogram.

Under året behandlades 159 ansökningar och av dessa beviljades 101, det vill säga nästan två tredjedelar. Vi ser det som mycket positivt att kunna bidra till att så många vetenskapliga möten och nätverk kan komma till stånd. Särskilt positivt är att det internationella utbytet hela tiden växer. Internationaliseringen är en tydlig trend, och RJ får endast i undantagsfall in ansökningar utan internationellt deltagande. Initieringsstöd leder ofta även till nya och förbättrade ansökningar i RJ:s övriga utlysningar.

Som en del av dessa initierande insatser anordnar RJ dessutom regelmässigt egna symposier och seminarier, ibland tillsammans med andra forskningsstödjande organ inom eller utom landet. Sedan 1966 har RJ deltagit i finansieringen av Nobelsymposierna, som ägnats åt vetenskapliga genombrottsområden av central kulturell eller samhällelig betydelse. Den särskilda symposiekommittén avvecklades under 2015 och ersattes av nya arbetsformer.

OMRÅDESGRUPPER

RJ har sedan 1970-talet inrättat så kallade områdesgrupper, i syfte att kartlägga forskningsbehov och stimulera till vetenskaplig forskning. De består av forskare från discipliner av betydelse för området, samt företrädare för samhällsintressen som är viktiga i sammanhanget. Områdesgrupperna har genom åren gett RJ en rad betydelsefulla uppslag till nya initiativ. En utvärdering 2013 ledde dels till att arbetsformerna förtydligades, dels till en omfattande kartläggning inom kansliet av hur andra liknande finansiärer arbetar. Därefter har RJ:s styrelse fastställt en handlingsplan för hur de proaktiva insatserna ska förberedas. I framtiden kommer områdesgrupperna att ersättas av insatser som utformas utifrån förutsättningarna i de skilda fallen.

Under 2015 har två områdesgrupper varit verksamma (uppgifter om gruppernas sammansättning finns dels på RJ:s webbplats, dels i slutet av årsberättelsen).

Områdesgruppen för teknik, institution, förändring

Områdesgruppen inledde sin verksamhet 2011. Arbetet med den programskrift som syftar till att klargöra och avgränsa områdesgruppens ansvarsområde har färdigställts under året och finns nu i Palgrave's Pivotserie med titeln *Beyond Innovation. Technology, Institution and Change as Categories for Social Analysis*.

Under året hölls tre större vetenskapliga möten. Först ut var seminariet *Statens styrning och samhällets utveckling*, i riksdagen den 28 januari. Evenemanget arrangerades tillsammans med Rifo och samlade drygt 120 deltagare från riksdagen, akademien, departement, myndigheter och organisationer. Den 19–20 mars arrangerade gruppen en större internationell konferens på temat *Epigenetics as the meeting point between nature and nurture*. Mötet, vars ambition var att försöka initiera samarbete mellan naturvetenskaperna och humaniora, samlade cirka 200 deltagare vid Uppsala universitet. Slutligen finansierade områdesgruppen även konferensen *Reconsidering Humanity: Big Data, the Scientific Method, and the Images of Humans*, som gick av stapeln den 25–26 juni vid Göteborgs universitet.

Forskare utanför områdesgruppen har bjudits in att söka medel till nya nätverk och gästforskare. Nätverken består av forskare inom humaniora och samhällsvetenskap, men kan även inkludera andra ämnen och omfattar deltagare från flera olika lärosäten. Anslag beviljas också för att bekosta en månads vistelse vid ett svenskt lärosäte för en utländsk forskare inom områdesgruppens tema. Tiden ska ägnas åt att slutföra pågående vetenskapliga arbeten, föreläsningar samt att delta vid seminarieverksamheten vid den specifika forskningsmiljön. Under året har ytterligare ett nätverk beviljats medel:

Martin Hultman, Tema Teknik och social förändring, Linköpings universitet:
Environmental Posthumanities Network.

Linköpings universitet beviljades under året medel för att arrangera en andra upplaga av STS Summer School. Temat är Bodies in Science and technology studies. Linköpings universitet har även beviljats medel till sommarskolan The Social Meaning of Algorithms.

Områdesgruppen för vardagslivets och kulturens medialisering

Under områdesgruppens fjärde och sista verksamhetsår sammanträdde gruppen två gånger samt ordnade ett symposium och en intern skrivarworkshop. I april genomfördes konferensen Mediatization: "Mediatization of Culture and Everyday Life: Comparisons, Histories and Critiques" i Stockholm, i samarbete med European Communication Research and Education Association (ECREA), ECREA TWG Mediatization.

Gruppen fortsätter att utlysa medel för nätverk inom forskningsområdet, och för närvarande finns sju aktiva nätverk. Två av dessa redovisade sina aktiviteter vid ett möte den 5–6 mars, och tre redovisade vid områdesgruppens möte den 4 december. Under 2015 beviljades två fortsättningsanslag till nätverk och tre nya beviljades medel, nämligen:

- Göran Eriksson, Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, Örebro universitet: *Medialisering av mat och måltider*
- Bodil Axelsson, Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur, Linköpings universitet: *Forskningens vardag i medialiseringens era*
- Swedish centre for applied cultural analysis, Högskolan i Halmstad: *Self-tracking and automatised bodies.*

Områdesgruppen för mål och resultat i offentlig verksamhet

Områdesgruppen, som startade sin verksamhet 2011, har tagit initiativ till två utlysningar. Den ena fokuserar på samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning och genomförs i samverkan med statliga forskningsfinansiärer. Den andra utlysningen avser att stärka forskningen om styrning och granskning av offentlig verksamhet och genomfördes under våren 2014. Områdesgruppen hade sitt sista möte våren 2014. Under hösten 2015 sammanställdes en rapport om gruppens aktiviteter (finns på RJ:s webbplats).

RJ:S HANDLINGSPLAN FÖR PROAKTIVA INSATSER

RJ:s proaktiva insatser kan vara både tematiska och strukturella. Även för utlysningar inom ramen för RJ:s proaktiva insatser gäller att forskarna fritt formulerar sina idéer och söker i konkurrens. Hittills har områdesgrupperna varit RJ:s

främsta instrument för att kartlägga forskningsbehov och stimulera till vetenskaplig forskning. En arbetsgrupp inom RJ har bedrivit ett utvecklingsarbete för att förnya formerna för de proaktiva insatserna. Som ett resultat av detta arbete har RJ:s styrelse fattat beslut om en handlingsplan för proaktiva insatser vilken är RJ:s styrdokument för hur kansliet, beredningsgrupperna och styrelsen ska arbeta. Styrelsen har också beslutat att initiera ett arbete med en forskningsstrategi för RJ.

RIKTADE SATSNINGAR

Riktade insatser, som också kallas tematiska eller proaktiva, används för att utveckla och förstärka svensk forskning. De har varierande karaktär, från karriäransättningar för yngre forskare till utlysningar inom angelägna forskningsområden. Insatserna ger också utrymme för att pröva nya lösningar och alternativa arbetsformer, där resultaten i ett senare skede kan användas för att utveckla de forskarinitierade stödformerna. Som nämnts ovan fastställde RJ:s styrelse under 2015 en handlingsplan för hur de proaktiva insatserna ska förberedas.

TABELL 8

Riktade insatser 2015 ur Kulturvetenskapliga donationen (belopp tkr)

Europe and Global Challenges II & III	15 200
Flexit III	15 829
Gästforskare vid de svenska forskningsinstituten i Medelhavet	4 060
Jubileumssatsning Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap	99 999
Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning	28 147
Pro Futura X	19 854
RJ Sabbatical	11 657
Tilläggsanslag Styrning och granskning av det offentliga	11 948
Övrigt	2 196
Summa	208 890

Pro Futura

Efterfrågan på ett tydligt transparent karriärsystem inom akademien har blivit allt tydligare under året. RJ driver i samarbete med Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) karriärprogrammet Pro Futura. Programmet är inriktat på en elit av juniora forskare inom humaniora och samhällsvetenskap, vilka ges möjlighet att forska under mycket goda villkor under fem till sju år. Inom ramen för Pro Futura-programmet ska forskaren vistas dels vid det nominerande lärosätet, dels en längre tid vid SCAS och vid ett utländskt institut för avancerade studier eller vid annat spetsforskningsinstitut. Efter Pro Futuraanställningen och ytterligare en granskning ska forskaren få en tillsvidareanställning vid det universitet som nominerade dem. Inbjudan att nominera har skickats till dels svenska universitet, dels universitet utanför Sverige (universiteten i Köpenhamn, Århus, Tartu, Helsingfors, Åbo (Turun yliopisto samt Åbo Akademi), Oslo, Bergen, Island (Háskóli Íslands) samt University of Cambridge). Universiteten får nominera högst fyra personer. Om lärosätet väljer att nominera tre personer ska minst en av dessa ha doktorexamen från, och vara verksam vid, ett annat lärosäte än det förslagsställande. Om man väljer att nominera fyra personer ska minst en av de nominerade ha doktorexamen från, och vara verksam vid, ett universitet utanför Sverige. Avsikten är att på detta sätt bidra till internationell rörlighet.

Hittills har 39 forskare, 18 kvinnor och 21 män, antagits. I årets omgång av Pro Futura nominerades 20 forskare. Tre forskare antogs till programmet och två forskare utsågs till reserver. Nytt för i år är att reserverna ges finansiering för forskning under ett års tid för att få möjlighet till vetenskaplig fördjupning och vidareutveckling. Årets tre Pro Futura-forskare är:

- Renaud Gagné, klassisk filologi, föreslagen av University of Cambridge
- Joel Isaac, historia, föreslagen av University of Cambridge
- Andreas Stokke, filosofi, föreslagen av Uppsala universitet.

RJ Sabbatical

RJ Sabbatical är en treårig försöksverksamhet där lektorer och professorer kan få anslag för att avsluta långt kommen forskning och för att skriva syn-teser. Syftet med satsningen är bland annat att bidra till ett flexibelt system för forskningsfinansiering och att stärka svensk forsknings och utbildnings internationella kontakter genom att möjliggöra utlandsvistelse under en längre period. Liksom för den första utlysningen har årets utlysning haft ett högt söktryck. Även denna gång var panelens bedömning att ansökningarna höll en mycket hög kvalitet. Panelen konstaterade också att stödformen fyller ett stort behov i det svenska forskningssystemet. Sabbatsterminer är naturliga inslag vid framstående lärosäten världen över, och de bidrar till att forskningen och utbildningen fortsätter att vara excellent. Sju personer beviljades medel, fem kvinnor och två män. Inför den tredje och avslutande ansökningsomgången har vissa revideringar av utlysningstexten gjorts. Tidsperioden för RJ Sabbatical har

ändrats till mellan tre och tolv månader, och utlandsvistelse är numera ett krav. Följande forskare har fått RJ Sabbatical:

- Li Bennich-Björkman, Uppsala universitet: *Existentiellt motstånd och omvandlingen mot pluralism i Västra Sovjet*
- Johan Fornäs, Södertörns högskola: *Nya perspektiv på kulturteorin*
- Anne Heith, Umeå universitet: *Avkolonisering och väckelse. Laestadianismens roll i nutida samiska och tornedalska texter*
- Teresa Kulawik, Södertörns högskola: *Kroppar, nationer och kunskap. Politiska epistemologier i Polen, Sverige och Tyskland i historiskt perspektiv*
- Jonas Liliequist, Umeå universitet: *Hedra din fader och din moder – konflikter och ambivalenta känslor mellan vuxna barn och föräldrar i det tidigmoderna Sverige och Finland*
- Susanne Lundin, Lunds universitet: *Biomedicin i gränslandet. Etnografi som en modell för att undersöka medicinens moraliska och legala gränzoner och för att ge underlag för internationella insatser*
- Lena Zander, Uppsala universitet: *Globala virtuella teamledare: nya möjligheter för multikulturellt ledarskap.*

Europe and Global Challenges

Tanken med Europe and Global Challenges är att europeiska forskare ska stimuleras att samarbeta med kolleger i andra delar av världen kring vår tids stora utmaningar. Förhoppningen är att denna typ av satsning kommer att få betydelse för internationaliseringen av svensk och europeisk samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning.

Från och med i år har programmet även en ny samarbetspartner i brittiska Wellcome Trust. Wellcome Trust är en av världens största forskningsstiftelser och man finansierar i första hand hälsorelaterad forskning och biomedicin. Deras ambition är att öka insatserna inom humaniora och samhällsvetenskap, och de har identifierat Europe and Global Challenges som ett intressant samarbetsprojekt.

Medel har utlysts i två omgångar och totalt har 10 forskargrupper beviljats medel. Under året utlyste RJ tillsammans med Volkswagen Stiftung och Wellcome Trust medel i en tredje omgång. Resultatet blev att ytterligare sex forskargrupper kunde finansieras:

- Loriana Pelizzon, Research center SAFE, Frankfurt/Main, har fått 777 000 euro från Volkswagenstiftung för *Quantitative easing and financial (in) stability.*
- Elke Schüssle, Freie Universität, Berlin, har fått 800 000 euro från Volkswagen Stiftung för *Changes in the Governance of Garment Global Production Networks: Lead Firm, Supplier and Institutional Responses to the Rana Plaza Disaster.*

- Markus Lederer, universitetet i Münster har fått 790 900 euro från Volkswagenstiftung för *Green Transformations in the Global South (GreeTS): Opening the Black-Box of a Pro-Active State and the Management of Sustainability Trade-offs in Costa Rica and Vietnam*.
- Thomas Sikor, University of East Anglia, Norwich, har fått 800 000 euro från RJ för *Supranational Forest Governance in an Era of Globalising Wood Production and Justice Politics (ProdJus)*.
- Hayley Stevenson, universitetet i Sheffield, har fått 797 800 euro av RJ för *Ecosystem Services: Valuing Nature in the Green Economy*.
- Heiman Wertheim, Oxfords universitet, har fått 799 800 euro från Wellcome Trust för *Community-Level Antibiotic Access and Use in Low- and Middle-Income Countries; Finding Targets for Social Interventions to Improve Rational Antimicrobial Use*.

Flexit

Flexit-programmet är en satsning som söker nya flexibla lösningar för att sprida forskning och forskare utanför universitet och högskolor. En utlysning av Flexit skedde under 2015, med sex tjänster. Följande fem tjänster tillsattes:

- Cheryl Marie Cordeiro, vid ABB Corporate Research med *Att identifiera faktorer som påverkar acceptans av ny teknik inom industrin genom språkvetenskaplig analys, SFL, och UTAUT: En studie av ABB User Experience*
- Anna Adeniji, vid Hyresgästföreningen med *Representation, makt och normer. Intersektionella perspektiv på Hyresgästföreningens arbete*
- Sara Bengtsson, vid Invigos med *Utvärdering och åtgärder för att främja motivationsprocesser under den enskilda lektionen när eleven använder det digitala verktyget Alla kan skriva*
- Sophie Linghag, vid Svenska Golf förbundet med *Jämställdhetsarbetets förutsättningar i ideella verksamheter. En studie av ett jämställdhets projekt inom Svenska Golf förbundet*
- Jon Engström, vid Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID) med *Service design: Innovationer från kund- och medborgarperspektiv*.

Fyra av fem forskare påbörjade arbetet under hösten 2015. Söktrycket till dessa tjänster var relativt högt, men eftersom endast ansökan till tjänsten hos IOGT-NTO kom in tillsattes inte den tjänsten.

Tjänsterna är numera utformade så att två år av projektet bedrivs på företaget eller organisationen utanför akademien och det tredje året bedrivs på ett lärosäte. RJ arrangerar även workshoppar för forskarna inom Flexit-programmet; under 2015 skedde det vid två tillfällen. En ny utlysning annonserades i början av december, med deadline den 10 februari 2016, där fyra organisationer och företag medverkar: Forskning och Utveckling i Sörmland, Leanlink, Råd & Stöd,

Linköpings kommun, Stadsdelsförvaltningen Angered samt Turistrådet Västsverige.

Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap

Den så kallade jubileumssatsningen *Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap* väckte ett mycket stort gensvar hos forskarsamhället: Inte mindre än 258 ansökningar skickades in. Ansökningarna granskades under våren 2015 av en åttahövdad internationell forskarpanel. På grund av det höga söktrycket uppgick beviljandegraden till endast drygt tre procent. Det internationella deltagandet i projekten (40 procent) var högre än i RJ:s övriga stödformer. De beviljade projekten utmärkte sig genom att de i högre omfattning än andra projekt har ett bredare och mer omfattande samarbete med discipliner utanför humaniora och samhällsvetenskap. I juli 2015 fattade RJ:s styrelse beslut om att bevilja åtta av ansökningarna finansiering.

- Niclas Burenhult, Lunds universitet, har fått 13,6 miljoner kronor för *Språket som nyckel till perceptuell mångfald: ett tvärvetenskapligt grepp på sinnen*.
- Terje Falck-Ytter, Karolinska Institutet, har fått 10 636 000 kronor för *Tidig utveckling hos spädbarn med risk för autism och ADHD: en longitudinell studie med fokus på divergenta och konvergenta mekanismer*.
- Christina Garsten, Stockholms universitet, har fått 14,7 miljoner kronor för *Globala framtidsbilder: Anteciperande styrning och skapandet av geokulturella scenarier*.
- Magnus Johannesson, Handelshögskolan i Stockholm, har fått 12,6 miljoner kronor för *Reproducerbarhet av samhällsvetenskaplig forskning*.
- Dimitrios Kokkinakis, Göteborgs universitet, har fått 10,4 miljoner kronor för *Språkliga och extralingvistiska parametrar för tidig upptäckt av kognitiv svikt*.
- Jan Mewes Umeå universitet, har fått 9,5 miljoner kronor för *Tillitens tre världar: Välfärdsstater, livslopp och social tillit i ett longitudinellt perspektiv*.
- Lasse Mårtensson, Högskolan i Gävle, har fått 13,4 miljoner kronor för *Nya ögon på Sveriges medeltida skrivare. Skrivarattributiv med digital paleografi i den medeltida gotiska skriften*.
- Isak Svensson, Uppsala universitet, har fått 14,8 miljoner kronor för *Fredlig lösning av jihadistkonflikter? Religion, inbördeskrig och utsikter för fred*.

I december anordnades under ledning av Johanna Koljonen ett seminarium, där samtliga projektledare presenterade sina projekt som påbörjas under 2016.

Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning

År 2012 tog RJ initiativ till en satsning riktad mot forskning om forskning. Bakom satsningen Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning står, förutom RJ, Formas, Forte och Vetenskapsrådet. Initiativet togs till följd av de stora kunskapsbrister som fanns. Det saknades inte bara kunskap om forsknings- och innovationspolitik, högre utbildning och akademisk forskning. Den forskning som fanns var dessutom fragmenterad. Internationella utblickar och jämförelser saknades också ofta. Den 15 oktober 2015 fattade RJ:s styrelse beslut om att finansiera 8 av 54 sökande projekt medel.

- Corinna Kruse, Tema teknik och social förändring, Linköpings universitet, har fått 9,9 miljoner kronor för *Förpacka, förhandla, förändra: Att översätta kunskap till praktik*.
- Merle Jacob, Research Policy Institute, Lunds universitet, har fått 20,6 miljoner kronor för *En kunskapsbas för styrning av samspelet mellan vetenskap och politik*.
- Anders Bergmark, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, har fått 6,9 miljoner kronor för *Föreställningen om en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten*.
- Johan Edman, Sorad, Stockholms universitet, har fått 9,5 miljoner kronor för *Vetenskaplig stat eller statlig vetenskap? Välfärdsforskningens och välfärdspolitikens kunskapsformer 1911–2015*.
- Anders Broström, Institutionen för industriell ekonomi och organisation, KTH, har fått 12,1 miljoner kronor för *Resultatbaserad styrning i akademien: praktik och identitet i omvandling*.
- Filip Wijkström, Handelshögskolan, Stockholm, har fått 9,7 miljoner kronor för *Transnationell governance i universitetsfältet*.
- Maureen McKelvey, Institutionen för ekonomi och samhälle, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, har fått 4,5 miljoner kronor för *Samverkan mellan universiteten och näringslivet: en studie av Chalmers samverkan med den globala industrin*.
- Anna Jonsson, Score, Stockholms universitet, har fått 3,8 miljoner kronor för *Bortom torghandel och elfenbenstorn: En studie om integrerad vetenskap för hållbar kunskapsförsörjning*.

Styrning och granskning av det offentliga

Områdesgruppen för mål och resultat i offentlig verksamhet tog 2014 initiativ till utlysningen *Styrning och granskning av det offentliga*. I april 2015 genomförde RJ en konferens för projekten som fick medel.

Samlingarna och forskningen

Kungl. Vitterhetsakademien och RJ utlyste under 2015 anslag till projekt som syftar till att utveckla forskningen och forskningsmöjligheterna på samlingarna inom det svenska samhällets minnesinstitutioner. Det nya programmet *Samlingarna och forskningen* är en utveckling av de båda finansierarnas tidigare samarbeten inom post-dokprogrammet för ABM-sektorn (Arkiv-Bibliotek-Museer). Programmet *Samlingarna och forskningen* fokuserar på samarbeten mellan minnesinstitutioner och forskningen vid universitet och högskolor. Avsikten är att stödja olika typer av insatser som syftar till att göra innehållet i samlingarna känt, tillgängligt och användbart för forskningen. Finansierarna planerar att göra två utlysningar inom denna gemensamma satsning, en i februari 2015 och ytterligare en i februari 2016.

Skatteforskning

Hösten 2007 tog RJ tillsammans med Skatteverket och Forte initiativ till en nysatsning på forskning inom skatteområdet. Detta ledde till två utlysningar, 2008 och 2011. Satsningen avrundades under hösten 2015 med konferensen "Nya utmaningar för skatteforskningen" i riksdagen. Under dagen avhandlades erfarenheter och slutsatser från sex års skatteforskning. Därefter följde diskussioner om behoven av ökad symmetri i beskattningen av arbete och kapital samt hur den svenska kapitalbeskattningen kan förbättras. Bland andra medverkade finansminister Magdalena Andersson, Sören Blomquist, professor vid Uppsala Center for Fiscal Studies, Eleonor Kristoffersson, professor i skatterätt, förre finansministern Erik Åsbrink samt Ingemar Hansson, generaldirektör på Skatteverket.

Riksdagsforskning

Hösten 2010 utlyste RJ 8 miljoner kronor till forskning om riksdagen. Tre av fyra projekt inom RJ:s satsning på riksdagsforskning har nu slutredovisats. Det återstående projektet slutredovisar under 2016. Under 2016 planeras även en slutkonferens där samtliga projekt redovisar sina resultat.

Forskning om förmodernitet

För närvarande pågår åtta projekt inom RJ:s satsning på forskning om förmodernitet. Under 2014 följdes fem av dessa upp, och 2015 följdes de återstående tre upp med gott resultat. Panelen berömde RJ för denna satsning på forskning om äldre tid.

NORDISKT FORSKNINGSSAMARBETE

På ett möte med nordiska stiftelseorganisationer i samband med EFC-AGA-konferensen i Milano i maj 2015 beslutade man att arrangera ytterligare en nordisk stiftelsekonferens (en första nordisk stiftelsekonferens anordnades i Helsingfors 2014). Den kommande konferensen, som äger rum i Stockholm den 24–25 oktober, organiseras och planeras av RJ i samarbete med Koneen Säätiö, Bikubenfonden och Gjensidigestiftelsen

ÖVRIGA BIDRAG TILL FORSKNING OCH KULTURLIV

Erfarenhetsmässigt har det varit svårt att på ett naturligt sätt placera vissa satsningar under övriga budgetposter. Hit hör bland annat stöd åt forskning, popularisering och publicering inom kulturarvsområdet. Numera tas även kostnaderna för RJ:s nya forskningsförberedande insatser, liksom för utvärderingar av stödformer och riktade satsningar, ur denna budgetpost. Bland de forskningsinformativa insatserna finns medlemskapen i Vetenskapsfestivalen, Vetenskap & Allmänhet (VA), forskning.se och Swecris samt kostnaderna för medverkan i Samspråk under politikerveckan i Almedalen och Forskartorget vid Bok och Bibliotek (Bokmässan) i Göteborg. Behovet och möjligheterna att förnya samverkan och forskningskommunikation ökar. Särskilt angeläget är det att stödja utvecklingen av ändamålsenliga åtgärder inom humaniora och samhällsvetenskap. Samma bedömning gäller åtgärder rörande open access av forskningsdata samt för att förmedla och tillgängliggöra forskningsmaterial och databaser som är resultatet av RJ-finansierade projekt och program.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Vikten av svensk forsknings internationella samarbeten och kontakter ökar. VR:s analys av de internationella förbindelserna, som presenteras i början av 2016, kan ge inspiration till nya initiativ. Tidigare undersökningar tyder på att svenska forskare inom humaniora och samhällsvetenskap i större utsträckning än kollegerna i andra länder väljer att samarbeta med sina landsmän. RJ lägger redan vikt vid internationellt samarbete när ansökningarna bedöms. De särskilda krav som ställdes på internationellt samarbete i RJ:s jubileumssatsning och i besluten om RJ Sabbatical ska ses i detta sammanhang. Ytterligare insatser kommer att behövas som kan göra svenska forskare till aktiva och framgångsrika deltagare i samarbeten och konkurrens och som förbättrar deras möjligheter

att utvecklas i en internationell omgivning. Det statliga URA-avtalet (avtal om utlandskontrakt och riktlinjer för anställningsvillkor vid tjänstgöring utomlands) underlättar stöd åt djupgående internationellt samarbete och gör det lättare att bevilja bidrag även för medföljande familjemedlemmar under längre utlandsvistelser.

RJ:s insatser är inriktade på både individuell forskarrörlighet och strategiska partnerskap. RJ stödjer etableringen av långsiktiga institutionella samarbeten mellan svenska institutioner och deras motsvarigheter i andra länder. Vidare växer stiftelsernas betydelse som forskningsfinansierare i Europa. Inom European Foundation Centre (EFC) medverkar RJ i ett forum som arbetar med att lyfta fram stiftelsernas roll som finansierare. Nätverket utgör dessutom en plattform för forskningsfinansierande stiftelser att samarbeta och ta lärdom av varandra. Det underlättar gränsöverskridande samarbete och informationsutbyte.

RJ:s insatser eller avtal är tidsbegränsade. De har olika karaktär, främst följande:

- Medlemsavgifter eller arbetsinsatser in natura inom intresse- och samarbetsorganisationer för stiftelser och dylikt, till exempel EFC.
- Medverkan i uppbyggnaden av institut för avancerade studier. Stellenbosch Institute for Advanced Studies (STIAS), där styrelsen 2012 beslöt om anslag till att utveckla STIAS panafrikanska arbete under fem år (2016: 2,2 miljoner kronor). New Europe College i Bukarest erhöll 2013 ett treårigt anslag till fellowship-programmet "Europe next to Europe". RJ:s insatser i denna typ av institutioner måste pågå under fem till tio år för att vara meningsfulla. RJ ska därför noga överväga varje engagemang och vara restriktiv med att binda sig för basfinansiering. Däremot bör instituten och deras forskare kunna söka anslag för exempelvis konferenser och projekt på RJ:s gängse villkor. Ett exempel på det senare är det "Summer Program in Social Sciences" som Institute for Advanced Study i Princeton, Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) i Uppsala och École des Hautes Études en Sciences Sociales i Paris arrangerar – och med RJ som en av finansierarna – i syfte att öka kontakterna med yngre forskare i Mellanöstern, Afrika och Latinamerika.
- Samfinansierade forskningsprojekt inom regionala studier, kultur, värdering, säkerhet och utveckling. I juni 2015 beslöt RJ att i samarbete med brittiska Wellcome Trust och tyska Volkswagen Stiftung bevilja anslag i den tredje utlysningen av programmet *Europe and Global Challenges*. Diskussioner pågår om en fortsättning, vilken sannolikt kommer att inkludera även en sydeuropeisk stiftelse (den första "Iran Social Survey" samfinansieras med bland andra Lunds universitet).
- Gästprofessorer, postdok-tjänster och andra liknande anställningar samt kostnader för forskarutbyte. Det behövs flexibla stödformer som möjliggör både korta och längre utlandsvistelser för svenska forskare, liksom utvecklandet av samarbeten med utländska forskare som inte har för avsikt att flytta till Sverige. RJ:s finansiering av forskningsvistelser vid de svenska Medelhavsinstituterna ska ses i detta sammanhang.

- Bidrag till olika slags insatser som syftar till att få fram fler framgångsrika svenska ansökningar till det europeiska forskningsrådet ERC. Framgångarna i den hårda konkurrensen om ERC-anslag ger vissa indikationer på den svenska forskningens nivå. Inom humaniora och samhällsvetenskap visar de lyckosamma svenska ansökningarna en betydande tematisk koncentration – nationalekonomi, statsvetenskap och sociologi är mest framgångsrika. Från de humanistiska ämnena kommer relativt få ansökningar, och med några undantag har de inte fått anslag. Det finns en risk för att detta ses som uttryck för bristande kvalitet. RJ gav under 2015 bland annat bidrag till en ”Starting Grant training camp”, som Lunds universitet arrangerade.
- Breda, komparativa analyser av forskningen kan bidra till utvecklingsarbetet inom svensk humaniora och samhällsvetenskap. RJ var av den anledningen en av finansiärerna av *Humanities World Report 2015* (rapportsläpp samt seminarium i Stockholm i januari 2015), liksom av den kommande *World Social Science Report 2016*.

RJ har sedan 1989 ett avtal med Humboldt-Stiftung i Bonn om gästforskarutbyte. RJ finansierar tyska gästforskare i Sverige och Humboldt-Stiftung svenska forskare i Tyskland. För 2015 utsågs professorerna Margit Meyer (institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs universitet) och Thomas Saalfeld (statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet). Under delar av 2016 vistas professor Malte Hagener vid Karlstads universitet och professor Peter Walgenbach vid Handelshögskolan i Stockholm.

SAMARBETE MED RIKSDAGEN

RJ påbörjade under 2015 arbetet med en skrift för att uppmärksamma tryckfrihetsförordningen och offentlighetsprincipen som fyller 250 år 2016.

RJ:s vd var den 22 april inbjuden av utbildningsutskottet att kommentera den rapport om effekterna av högskolereformerna om autonomi och kvalitet som utskottet hade beställt.

RÖNNBERGSKA DONATIONERNA

De båda donationer som RJ under 1990-talet tog emot från hemmansägaren Erik Rönnberg, Fagerdal, Hammerdal, ingår nu i RJ:s förmögenhetsmassa och förvaltas tillsammans med övriga tillgångar. RJ utdelar avkastningen vart tredje år i form av treåriga forskarstipendier till yngre forskare vid Karolinska

Institutet (KI) i Stockholm. Under perioden 2015–2017 får fil.dr Sara Johanna Hägg och fil.dr Erik Hjort stöd för forskning om åldersrelaterade sjukdomar samt med.dr Anna Magdalena Lindstrand för forskning om sjukdomar under de tidiga barnaåren

NILS-ERIC SVENSSONS FOND

2014 utsågs de sista mottagarna av Nils-Eric Svenssons stipendium. Från 2015 delas stipendiet inte längre ut.

BIDRAG TILL LOKALKOSTNADER OCH INDIREKTA KOSTNADER

Frågan om lokalkostnader och indirekta kostnader har behandlats ingående i tidigare årgångar av RJ:s årsberättelser.

Lärosätena erhåller ett bidrag i form av ett krontalstillägg vars storlek är kopplad till den av RJ finansierade arbetstidsvolymen. För en heltidsanställning i ett år har under 2015 ett bidrag till lokalkostnader och indirekta kostnader om 145 000 kronor beviljats. Från 2016 ökar beloppet till 150 000 kronor.

Genom att anslagen utbetalas i takt med att forskarna använder dem ligger pengarna kvar i RJ:s förvaltning, där de bidrar till avkastningen och effektiviserar resursutnyttjandet.

FORSKNINGSKOMMUNIKATION

RJ arbetar strategiskt för att höja den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningens status på både kort och lång sikt, i linje med stiftelsens ändamål att främja samhällsvetenskap och humaniora. Detta präglar även kommunikationsarbetet.

Det långsiktiga arbetet stärktes under 2015 genom aktiv medverkan i en rad nationella styrgrupper för forskningskommunikation och information (som forskning.se, Expertsvar, *Forskning & Framsteg*, Forskartorget, Swecris, Vetenskap & Allmänhet). Därtill har en studieresa till Storbritannien med besök på the Conversation, History & Policy (inklusive CRASSH), POST och Wellcome Trust bidragit till idéer och framtida initiativ för HS i Sverige. Lärdomarna kommer

att påverka arbetet under 2016. För att ytterligare stärka svensk forskning inom humaniora och samhällsvetenskap har RJ stött recensionskriften Respons samt medverkat i en rad recensions- och redaktionsråd.

Till det långsiktiga arbetet hör också analyser av svensk forsknings publikationsmönster och forskningskommunikation, bland annat i gruppen Kunskap i rörelse (finansierad av RJ, Vitterhetsakademien och VR), liksom begynnande analyser av hur beslutsfattare i högre grad kan nås av kunskap från forskningen. Dessa båda insatser kommer att fortsätta under 2016. En satsning om att främja forskares utåtriktade verksamhet i samarbete med bland annat UR – Forskning på scen – har också rullats igång.

Det är framför allt forskningens resultat som främjar förtroendet för forskningen. I syfte att sprida resultaten från RJ:s forskningsprogram presenteras dessa dels på slutkonferenser, dels i en skriftserie. Fem skrifter och lika många konferenser presenterades under året. Samtliga går att ladda ned från RJ:s webbplats:

- *Kognitiv semiotik* av Göran Sonesson
- *Att organisera marknader* redigerad av Nils Brunsson
- *Kunskapsintegration och innovation i en internationaliserande ekonomi* redigerad av Hans Andersson och Christian Berggren
- *Demokrati bortom nationalstaten* av Christer Jönsson
- *De samhälleliga institutionernas kvalitet* av Bo Rothstein.

Webbplatsen är liksom tidigare det nav som kommunikationen bygger på. Här samlas information om utlysningar och diskussion samt presentation av forskning i RJ:s hägn. Webbplatsen uppdateras dagligen; under året har över 100 längre artiklar om vår forskning publicerats, ett drygt trettiotal bokpresentationer samt ett dussin debatter. Därtill har 36 pressmeddelanden sänts ut samt daglig omvärldsbevakning.

För nionde gången ordnades Samspråk i Almedalen i samarbete med Forte, Formas och Vetenskapsrådet:

- *Den önskade tredje uppgiften; kommer forskningsresultat samhället till godo?*
- *Var fjärde svensk är över 65 år, tas deras kompetens till vara?*
- *Har vi minskat algblomningen i Östersjön?*
- *Har klimathotet tagit semester?*
- *Politikens osynliga makthavare – ett hot mot demokratin?*
- *Obeliga allianser – bästa sättet att nå Millenniemålen?*

Ytterligare ett frukostseminarium (om genetik och etik) ordnades under politikerveckan i samarbete med *Forskning & Framsteg*, och därtill presenterades årsbokens tema om forskning om forskning i samarbete med Sulf (Youtube: *Navelskåderi eller samhällsnytta*).

RJ var återigen en av huvudarrangörerna på Bokmässans Forskartorg. Totalt ordnades följande sex kvartar:

- *Munkavle eller megafon?* (Lena Halldenius)
- *Makten över åsikterna* (Svante Nycander)
- *Kompetens framför kön* (Agnes Wold)
- *Den (o)hållbara förpackningen* (Lasse Brunnström och Karin Wagner)
- *Vikten av att klä sig vuxet* (Karin Lövgren)
- *Författaren som kändis* (Torbjörn Forslid).

Därtill anordnades ett par större seminarier. Ett med Sverker Sörlin, Agnes Wold och Johan Östling utifrån RJ:s årsbok med rubriken *Farväl till fri forskning?*, samt *Munkavle eller megafon*, i samarbete med UR och Kulturrådet. Samtliga arrangemang var liksom Forskartorget välbesökta och uppskattade.

Årsboken *Tänka vidare – Forskning, finansiering, framtid* anknöt till fondens 50-årsjubileum och har uppmärksammats genom en rad seminarier (se mer under 50-årsjubileet). Som en del av 50-årsfirandet översattes årsboken också till engelska (finns på svenska och engelska på rj.se)

STIFTELSEN RIKSBANKENS JUBILEUMSFONDS 50-ÅRSJUBILEUM

År 2015 präglades av RJ:s 50-årsjubileum. Fonden har firats med två seminarier. Det första genomfördes den 2 december 2014 då jubileumsskriften *50 år av nyfikenhet* (finns på rj.se) presenterades. Den 6 maj 2015 genomfördes en större internationell konferens då årsboken *Tänka vidare (Thinking ahead)* presenterades. I centrum för konferensen stod frågor om forskningens framtid och förutsättningar. Johanna Koljonen ledde samtalen, som filmades av UR. Medverkade gjorde Robert Darnton "Books, libraries and the digital future", Ellen Lust "Understanding governance and local development: Challenges and prospects" och Hartmut Rosa "Acceleration and alienation: Fast life, slow democracy" samt ett antal författare och forskare från årsboken. Duncan Needham från History & Policy, Peter Hedström, Liv Langfeldt, Johan Östling, Sverker Sörlin, Linda Wedlin, Gustaf Arrhenius, Wilhelm Krull och Helga Nowotny samtalade om forskningens utmaningar i form av tid, mobilitet och universitetens status samt behoven av att nå ut, impact och rankningar av olika slag. Slutligen diskuterades framtiden och vad vi kan lära av historien. Programmet finns i sin helhet på RJ:s webbplats samt på UR.

Dessutom lanserades jubileumsutlysningen *Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap*. Åtta projekt fick medel. Mottagarna presenterades på ett seminarium den 7 december då de introducerade projekten för beslutsfattare och press.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING (INKLUSIVE OPEN ACCESS)

RJ följer upp och utvärderar av flera anledningar: att fastställa att resultaten av forskningsstödet svarar mot stiftelsens ändamål; att kontrollera att anslagen använts på avsett vis; att ge information, internt och externt, om RJ:s forskningsstödjande verksamhet samt att bidra till kvalitetssäkringen av RJ:s arbete.

För uppföljning och slutredovisning av de ordinarie stödformerna projekt, infrastruktur för forskning samt program finns fastställda rutiner. Samtliga projekt och infrastrukturprojekt som har hunnit ungefär halvvägs lämnar en skriftlig redovisning och träffar också sedan förra året ansvarig beredningsgrupp. Dessa uppföljningar har visat sig vara betydelsefulla såväl för projektledaren som för beredningsgrupperna och RJ. Under 2015 har sammanlagt 44 projekt och 10 infrastrukturprojekt följts upp. Sex av projekten har därefter följts upp genom ytterligare frågor som besvarats skriftligt. Samtliga uppföljningar har resulterat i fortsatt stöd. Även projekt inom ramen för RJ:s riktade satsningar följs upp på liknande sätt. Tre projekt inom satsningen på forskning om förmodernitet har följts upp med gott resultat.

För stödformen program sker uppföljning och utvärdering vid flera tillfällen. En första uppföljning sker efter två år och en halvtidsutvärdering efter fyra år. Vid tvåårsuppföljningarna deltar RJ:s ordförandekommitté. Halvtidsutvärderingarna genomförs av två externa internationella sakkunniga samt ordförandekommittén. Vid båda typerna av uppföljning presenterar programmen dessutom sin forskning vid en utfrågning. För program med en längre varaktighet än sju år genomförs efter sex år ytterligare en uppföljning. Under året följdes tre program upp efter två år. Alla tre visar goda resultat.

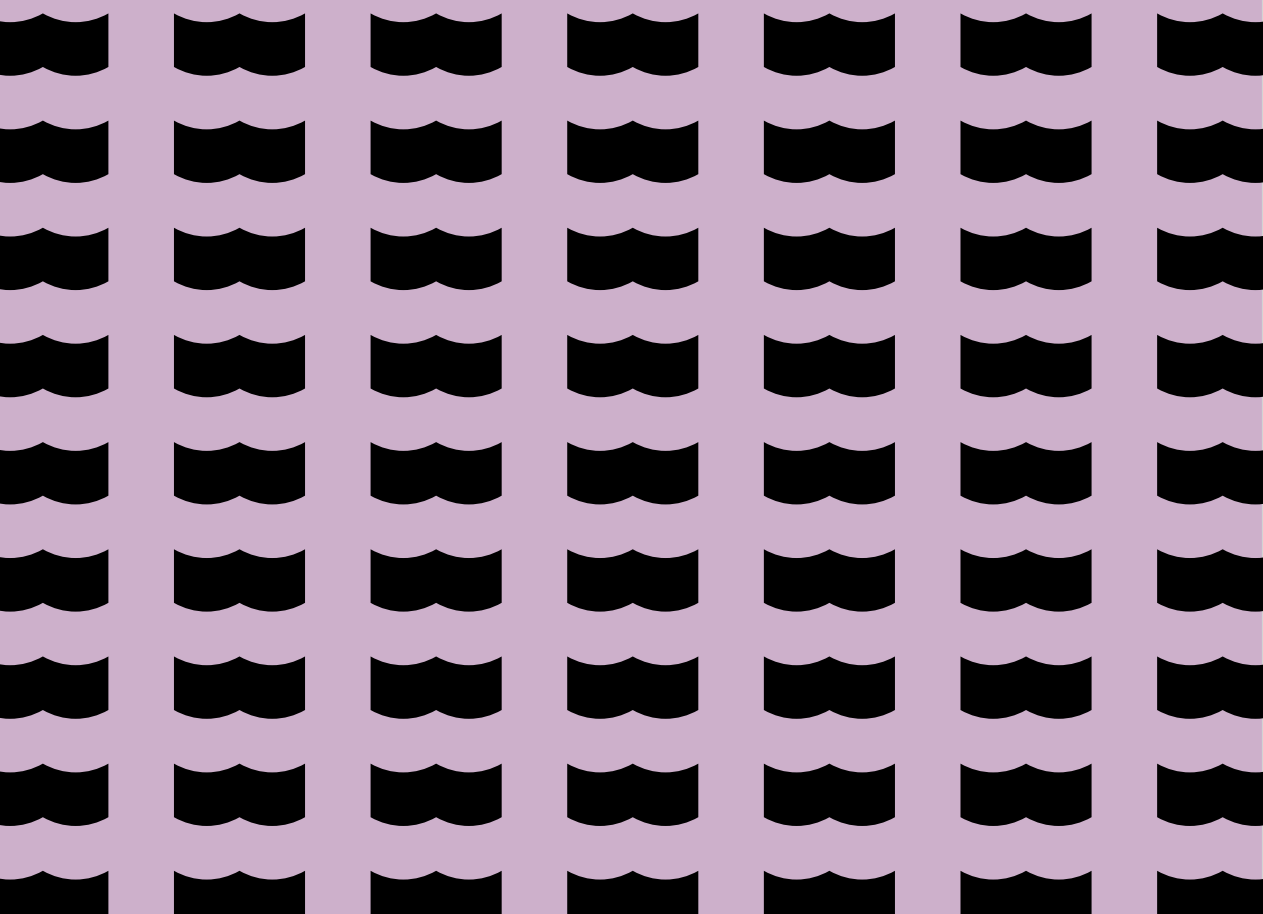
- *Atlas över förhistoriska människors genom i Sverige* (Anders Götherström).
- *Den genetiska riskinformationens etik för individ och samhälle* (Mats G Hansson).
- *Varianter på demokrati (V-Dem)* (Staffan Lindberg).

Under 2015 halvtidsutvärderades två program. RJ:s styrelse har redan avsatt en budgetram för programmen. Halvtidsutvärderingens funktion är att undersöka om det finns anledning att justera budgetutrymmena för programmens avslutande del. Följande program har halvtidsutvärderats: *Cultural heritage, landscape and identity processes in northern Fennoscandia* (Ingela Bergman) och *Humans Making Music: An Interplay between Culture and Nature* (Fredrik Ullén). Även en tidigare villkorad halvtidsutvärdering av ett program följdes upp, nämligen programmet *Dementia: agency, personhood and everyday life*

(Lars-Christer Hydén). I samtliga fall har RJ:s styrelse beslutat att redan beviljade medel utbetalas.

RJ följer årligen upp hur de forskare som beviljats projektmedel uppfyller RJ:s krav på publicering med open access. Årets uppföljning visar, liksom tidigare uppföljningar, att forskarna har god kunskap om open accesspublicering. RJ planerar en fördjupad uppföljning av kravet på open accesspublicering. RJ:s stöd till ett pilotprojekt om kvalitetsgranskning av vetenskapliga monografier kopplat till open accesspublicering har resulterat i lanseringen av projektet och webbplatsen Kriterium. RJ har också gett stöd till en utredning av långsiktig fri tillgång till forskningsdata vid Lunds universitet.

Årsredovisning

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Ändamål

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond (RJ) grundades genom ett beslut i riksdagen 1964 och genom en donation från Sveriges riksbank. Avsikten var att uppmärksamma Riksbankens 300-årsjubileum 1968 och samtidigt främja ”ett angeläget nationellt ändamål”. Riksdagen fastställde RJ:s stadgar den 2 december 1964. Stadgarna reviderades den 1 januari 1988. Därmed blev RJ en självständig finansiell aktör och ansvaret för förvaltningen av tillgångarna övergick från Riksbanken till RJ:s styrelse. I samband med utskiftningen av lön- och tagarfonderna beslutade riksdagen 1993 att tillföra RJ en ny donation, Kulturvetenskapliga donationen. Härutöver har RJ fått ytterligare donationer. Riksdagen fastställde nuvarande stadgar den 30 maj 2006 mot bakgrund av att finansmarknaderna i Sverige och internationellt genomgått stora förändringar. Därmed har RJ möjlighet att investera i samtliga finansiella instrument och strukturer som förekommer på marknaden.

RJ är en fristående stiftelse. Styrelsen beslutar självständigt om verksamheten inom ramen för stadgarna, vilka preciserar (§ 2) följande ändamål för RJ:

”Stiftelsen har till ändamål att främja och understödja vetenskaplig forskning med anknytning till Sverige. Därvid skall gälla

att verksamheten skall ges en betydande flexibilitet och att i princip inte

något forskningsområde skall vara uteslutet från möjligheten att erhålla bidrag från stiftelsen, men

att företräde skall ges åt forskningsområden, vilkas medelsbehov inte är så väl tillgodosedda på annat sätt,

att stiftelsens medel speciellt skall användas för att stödja stora och långsiktiga forskningsprojekt,

att nya forskningsuppgifter, som kräver snabba och kraftiga insatser, därvid särskilt uppmärksammas,

att stiftelsen skall verka för att främja kontakter med internationell forskning, samt

att stiftelsens medel inte skall tas i anspråk för inrättande av permanenta tjänster. Om så befinns lämpligt, skall dock till stiftelsens verksamhet kunna knytas forskare för så lång tid att stödet från stiftelsen får karaktären av livstidsstipendium.”

Ledning

Styrelsens ledamöter utses av riksdagen för en fyraårsperiod. Genom att hälften av ledamöterna utnämns vartannat år förnyas styrelsen undan för undan. Styrelsen sammanträdde fyra gånger under 2015 och fattade ett beslut per capsulam, genom röstning per e-post. Den beslutar om budget, anslag till forskning och formerna för RJ:s medverkan i det omgivande samhället, riktlinjer för den finansiella verksamheten och delegationsregler. Styrelsen konkretiserar i den fleråriga utformningen av forskningsstödet

och i det årliga budgetbeslutet hur de ändamål som anges i stadgarna ska fullgöras.

Styrelsens arbetsutskott, som består av styrelsens ordförande och vice ordförande, har sammanträtt sju gånger under året. Till arbetsutskottet har styrelsen bland annat delegerat besluten om anslag till forskningsinitiering, produktionsstöd för böcker och samarbete med riksdagen.

RJ:s finanskommitté, som på styrelsens delegation fattar beslut i finansiella frågor, består av två ordinarie ledamöter. Finanskommittén har sammanträtt vid fyra tillfällen, då den dels behandlat specifika ärenden enligt en fastställd årskalender, dels olika typer av löpande förvaltningsfrågor. För finansförvaltningen hänvisas till särskilda avsnitt nedan.

VD:n svarar enligt den årligen fastställda Attest- och delegationsordningen för den löpande verksamheten och för ledningen av RJ:s kansli.

Arbetssätt, budget

Den 6 maj 2015 firade RJ sitt 50-årsjubileum med ett välbesökt vetenskapligt seminarium och en bok, vilka båda var inriktade på framtida uppgifter för stiftelsen, samt en middag för inbjudna gäster. Jubileumsåret gav därutöver bland annat tillfälle till en särskild jubileumssatsning och till andra utlysningar av forskningsmedel, liksom till utökade insatser för att sprida resultaten av den forskning som RJ finansierar.

RJ stöder i första hand forskning inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi. Verksamheten följer

i huvudsak två linjer. Dels finansieras högkvalitativa ansökningar från forskarna själva inom ramen för de ordinarie stödformerna projekt, program, infrastruktur för forskning och forskningsinitiering, dels görs riktade insatser som i enlighet med stadgarna syftar till att utveckla svensk forskning och stärka dess internationella ställning. RJ låter forskarinitiativen ta större delen av utrymmet för ny forskning, vilket under senare år har inneburit cirka 75 procent av den årliga budgeten. Vid alla slags utlysningar får de sökande vidare fritt formulera sina forskningsfrågor, vilket ger forskarinitierade projekt en central plats. Anslagsbesluten vilar enbart på en bedömning av vetenskaplig kvalitet, en princip som enligt erfarenhet också gynnar resultatens långsiktiga värde och nytta. Därutöver var insatserna under 2015 inriktade på att stärka olika faser av den akademiska karriären, säkerställa att RJ:s policy för en jämställd fördelning av anslagen uppnås, utveckla forskningens infrastrukturer, förbättra spridningen av resultaten, följa upp och utvärdera insatserna, samarbeta med andra finansiärer för att nå ökad effekt samt främja mobiliteten mellan samhällssektorer och internationellt. I enlighet med stadgarna och svensk forsknings behov väger olika aspekter av internationalisering allt tyngre såväl när ansökningarnas vetenskapliga kvalitet bedöms som när akademiska förbindelser ska byggas ut.

Inför styrelsens beslut om budget görs ett finansiellt hållbarhetstest, ett så kallat stresstest. Budgeten för

2015 omfattade totalt 490 miljoner kronor, varav drygt 437 miljoner kronor avsåg nya forskningsanslag. Till följd av den förändring i redovisningen av så kallade ramanslag som genomfördes 2014, beviljade RJ under 2015 sammanlagt forskningsanslag om knappt 543 miljoner kronor. Förändringen innebär att styrelsen öronmärker ett belopp som senare, när ansöknings- och bedömningsprocessen är genomförd, beviljas till destinatärer/mottagare och därmed skuldförs (om ramanslagen, se nedan "Anslagets utformning"). De beviljade 543 miljoner kronorna inkluderar således även den särskilda jubileumssatsningen på 100 miljoner kronor med anledning av RJ:s 50-årsfirande, vilken beslöts under 2014 och fördelades på anslagsmottagare under 2015. Alla utgifter prövas noga, och enbart de ansökningar som uppfyller högt ställda kvalitetskrav beviljas medel. Möjligheten att göra omfördelningar mellan budgetposterna har inte utnyttjats detta år. Överskridanden på enskilda budgetposter beror – förutom ramanslagen under riktade insatser – främst på att något fler forskare än beräknat accepterade RJ:s projektanslag, att programslagen var något större än tidigare år och att antalet högkvalitativa ansökningar inom stödformen forskningsiniering har ökat.

Ordinarie stödformer

Inom dessa stödformer beviljades cirka 315 miljoner kronor. Stödformen projekt ger forskare på olika stadier av karriären viktiga möjligheter att pröva nya idéer. Antalet ansökningar

om projektanslag uppgick 2015 till 529 (2014: 713). Beredningsgrupperna valde ut 110 (2014: 107) av dessa, vilka därefter inbjöds att lämna in en fullständig ansökan. Totalt beviljades 43 (2014: 48) ansökningar anslag, de flesta för tre år. Antalet ansökningar till de stora programslagen var 29 (2014: 31), varav 8 valdes ut för vidare behandling och 3 (2014: 3) slutligen finansierades. I programmen tillvaratar svenska forskare i allt större omfattning möjligheterna att finansiera också internationella kollegers medverkan. Av 40 (2014: 46) ansökningar om infrastruktur för forskning fördes 21 vidare till fördjupad bedömning. Av dessa beviljades 9 (2014: 13) medel. Beviljandekvoten för projektansökningarna ligger kring 8 procent. Detta innebär att konkurrensen om projektanslag fortsätter att vara hård. Jämförbara internationella forskningsfinansierare har på basis av vunna erfarenheter angett att det är önskvärt med lägst 10- till 12-procentiga beviljandekvoter. Likafullt har de två begränsningar i möjligheterna att söka anslag som RJ:s styrelse har beslutat om resulterat i att beviljandegraden har höjts betydligt. Restriktionerna, som är en treårig försöksverksamhet, innebär att en sökande från 2015 endast får ingå i en enda ansökan. Vidare får de sökande som har fått avslag på en projektansökan i den första ansökningsomgången två år i följd, inte söka påföljande år. Som framgår av siffrorna ovan fick åtgärderna redan 2015 önskad effekt genom att antalet ansökningar minskade med nästan 200 i jämförelse med

2014. Inga negativa effekter på anslagens fördelning på kvinnor och män har kunnat ses. Hur ansökningarnas kvalitet eventuellt har påverkats är det för tidigt att uttala sig om.

Riktade insatser

Stadgarna anger att en av RJ:s uppgifter är att bidra till att förnya och stärka forskningen och forskningssystemet. De riktade insatserna fyller här en viktig funktion, och bidrar till RJ:s roll som igångsättare, katalysator. Under de senaste decennierna har RJ inrättat så kallade områdesgrupper med uppgiften att initiera och stimulera till ny forskning inom forskningsfält som bedöms vara angelägna men svagt utvecklade eller otillräckligt uppmärksammade. Två grupper var verksamma under 2015. En tidigare utvärdering av områdesgrupperna har resulterat dels i förtydliganden av deras arbetsformer, dels en omfattande beredning inom kansliet med kartläggning av hur andra, liknande finansiärer arbetar. Med ledning av resultaten både fastställde RJ:s styrelse under 2015 en handlingsplan för hur framtida proaktiva insatser ska förberedas och gav kansliet i uppdrag att förbereda ett övergripande forskningsstrategiskt arbete. Arbetet med handlingsplanen och de analyser som de statliga forskningsråden låtit göra inför 2016 års forskningsproposition belyser att det finns ett antal grundläggande frågor som RJ måste fortsätta att bearbeta.

Bland de riktade forskningssatsningarna bör främst nämnas den särskilda jubileumssatsningen *Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap*

med anledning av RJ:s 50-årsfirande. Utlysningen utgick från strävanden inom forskningen att vilja arbeta brett och integrativt, och den utformades för att ge forskarna möjlighet att tänka friare och större än i andra sammanhang. De utmaningar och nyckelfrågor som skulle stå i fokus formulerades fritt av forskarna, som gavs möjlighet att involvera kolleger utan begränsningar från hela forskningsfältet och att arbeta med mer riskfyllda upplägg än normalt. RJ krävde att forskare från andra länder skulle delta. Inom andra riktade insatser samverkar RJ i flera fall med andra finansiärer i finansieringen av ett forskningsområde för att nå ökat genomslag och större effekt, exempelvis i *Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning. Svensk forskning och högre utbildning i ett internationellt sammanhang*. För RJ:s del är den ett utflöde från områdesgruppen för "Mål och resultat i offentlig verksamhet". Forskningsprogrammet är ett exempel på samfinansiering med de statliga forskningsråden Vetenskapsrådet (VR), Forte och Formas. Vitterhetsakademien och RJ har med utgångspunkt i erfarenheterna av ett tidigare postdok-program för ABM-sektorn (Arkiv-Bibliotek-Museer) beslutat att i *Samlingarna och forskningen* förnya forskningsmöjligheterna. Det sker genom finansiering av nära samarbeten mellan minnesinstitutionerna och forskningen vid universitet och högskolor. Spetsforskningsprogrammet *Pro Futura* genomförs tillsammans med Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) i en tionde utlysning.

Pro Futura-forskarna visar mycket goda resultat, och programmet beskrivs ibland beundrande som en "professorskuvös". Pro Futura bidrar till forskarrörlighet och internationella samarbeten, till exempel genom att bjuda in framstående universitet i grannländerna att också nominera. Tack vare avtal med ett antal mycket framstående utländska forskningsmiljöer kan Pro Futura-forskarna antas som gästforskare utan att först behöva genomgå lärosätenas formella ansökningsprocess, ett viktigt erkännande av programmets kvalitet. Ett avslutande exempel på samarbeten med andra finansörer är den tredje utlysning av *Europe and Global Challenges*, som RJ och Volkswagen Stiftung i Hannover under året genomförde tillsammans med brittiska Wellcome Trust.

Syftet med den treåriga försöksverksamheten RJ Sabbatical är att både inspirera till ett mer flexibelt system för forskningsfinansiering och att stärka den akademiska karriären genom anslag till lektorer och professorer för att slutföra forskning och skriva större verk och synteser. Genom kravet på, och finansiellt stöd till, en utlandsvistelse ges stöd åt internationellt samarbete på senior nivå. Flexit-programmet är inriktat på att öka förbindelserna mellan å ena sidan humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning, å andra sidan organisationer och näringslivet. Disputerade forskare anställs i maximalt tre år med 75 procent forskning och 25 procent tjänstgöring inom företaget eller organisationen. Målen är flera, främst att

fler organisationer utanför akademiska upptäcka och utnyttja kompetensen hos disputerade humanister och samhällsvetare samt att visa alternativa karriärvägar för forskarna. Med ledning av en tidigare utvärdering har programmet kunnat vidareutvecklas och möter ett allt starkare gensvar från företag, organisationer och forskare. Det senare är givetvis avgörande för satsningens framtid.

Kvalitetsbedömningen

RJ vinnlägger sig om hög kvalitet i granskningsprocessen. Varje ansökan bedöms i förhållande till vetenskapliga kvalitetskriterier och internationell standard. I alla sammanhang prioriteras ansökningar med internationella anknytningar. Tillgången till kvalificerade ledamöter i beredningsgrupper och paneler är en förutsättning för beslutens kvalitet och legitimitet. Jävsfrågorna behandlas omsorgsfullt: Styrelsens regler för hanteringen av jäv vid bedömningar av forskningsansökningar är publicerade på RJ:s webbplats (rj.se). För att reducera jävsproblem och säkerställa att internationellt gångbara kvalitetsnormer vägleder rangordningen av de sökande anlitas allt fler icke-svenska ledamöter i beredningsorganisationen. De ansökningar som i första granskningssteget förs vidare genomgår en extern sakkunnigbedömning, i de flesta fall av utländska experter. Vid behov arrangeras utfrågningar med de sökande för att skaffa ett fullgott beslutsunderlag.

Anslagets utformning

Stadgarna manar RJ att utnyttja

handlingsfriheten till att arbeta probleminriktat och flexibelt. Avsikten med att aktivt söka samfinansiering av angelägen forskning med andra aktörer (exempelvis Vetenskapsrådet, Vitterhetsakademien och Volkswagen Stiftung) är att ge RJ:s bidrag en hävstångseffekt, samtidigt som insatserna får en bredare förankring i forskningssystemet. RJ:s anslag ska vara utformade på ett sådant sätt att de bästa forskarna väljer att söka dem. RJ inriktar sig på hela forskningsprocessen och ger bidrag till produktionsstöd till böcker, översättning och kostnader för publicering med så kallad open access. Kraven på internationalisering kombineras med finansiellt stöd för att kunna omsätta den i praktiken. Goda resultat i finansförvaltningen i kombination med god marknadsutveckling har genom åren gjort det möjligt att utveckla en rad nya stödformer och riktade insatser, vilka vilar på grundlig och självständig analys. Särskilt intressanta och värdefulla har de åtgärder visat sig vara som är unika för RJ, till exempel Pro Futura. Tack vare RJ:s arbete har kvaliteten och mångfalden i svensk forskning kunnat stärkas.

RJ har under senare år varit restriktiv med att bevilja schablonmässiga och ospecificerade bidrag till lokalkostnader och indirekta kostnader. Storleken på sådana bidrag till program- och projektanslag beräknas utifrån volymen på den forskningstid som finansieras. Regeln att forskarna rekvirerar anslagen i takt med förbrukningen motverkar att lärosätena samlar på sig stora beviljade men oförbrukade belopp

som genererar ingen eller mycket låg avkastning. För RJ ger denna och övriga åtgärder betydande ekonomiska vinster.

En mindre del av RJ:s anslag är så kallade ramanslag som innebär att styrelsen beslutar om en utlysning och öronmärker ett visst belopp för senare fördelning på mottagare i takt med att ansöknings- och bedömningsprocesserna genomförs. Beslutade ännu ej utnyttjade ramanslag redovisas från och med 2015 i not 34 under rubriken Ramanslag. I takt med att beslut om anslag fattas och kontrakt skrivs med mottagare och anslagsförvaltare skuldförs beloppen. Före 2014 redovisades beslutade ramar som skuld och i 2014 års årsredovisning togs ramanslagen upp bland ansvarsförbindelser.

Internationellt

Betydelsen av svensk forsknings internationella samarbeten och kontakter ökar. RJ:s bidrag syftar till att förnya och förstärka den svenska forskningens förbindelser och genomslag i andra länder. RJ lägger betydande vikt vid det internationella samarbetet när ansökningarna bedöms. Signalerna till forskarvärlden har förstärkts till exempel genom de särskilda krav som ställdes i RJ:s jubileumssatsning och i besluten om RJ Sabbatical. Ytterligare insatser kommer att behövas som förbättrar svenska forskares möjligheter att utvecklas i en internationell omgivning. RJ har en erkänd position i det internationella vetenskapssamfundet och fortsätter att i skilda former agera bland annat inom ramen för de europeiska forskningsstiftelsernas Forum for

Philanthropy and Research Funding. RJ fortsätter vara en aktiv medaktör i European Foundation Centre (EFC). Som exempel på forskningssamarbeten med andra stiftelser kan nämnas den treåriga utlysningen *Europe and Global Challenges*, liksom det nybildade svenska stiftelsekonsortiet bakom *Swedish Foundations' Starting Grant*, vars målsättning är att öka antalet framgångsrika svenska ansökningar till Europeiska forskningsrådet (ERC). Breda komparativa analyser av forskningen kan bidra till utvecklingsarbetet inom svensk humaniora och samhällsvetenskap. RJ ger av den anledningen bidrag till den kommande *World Social Science Report 2016*. RJ:s internationella samarbete prövas fortlöpande, och alla insatser eller avtal är tidsbegränsade.

Information, samverkan

RJ intensifierade under 2015 sitt arbete med att resultaten av humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning ska nå den intresserade allmänheten, medier, beslutsfattare och andra forskare. I grunden ligger en övertygelse om att det är resultaten som främjar förtroendet för forskningen. RJ:s 50-årsjubileum gav flera tillfällen till att förnya och förstärka insatserna. Vid besök hos bland annat brittiska forskningsråd, Wellcome Trust, History and Policy, The Conversation och Post vid brittiska parlamentet har personal från RJ studerat de senaste erfarenheterna inom forskningskommunikationen och rådgivning till beslutsfattare. Webbplatsen används numera för

debatt om aktuella frågor, nyhetsbevakning, information om bokutgivning, konferenser och mycket annat, förutom att som tidigare ge information om utlysningar och om vilka projekt som erhållit anslag. Arbetet med att göra stora delar av webbplatsen också engelskspråkig har fortsatt. Webbplatsen är ett viktigt instrument för RJ:s utåtriktade information, liksom Facebooksidan, årsberättelsen, årsboken, det elektroniska nyhetsbrevet, Youtube-sidan samt de många publika arrangemang som RJ medverkar i. Årsboken för 2015/16 *Tänka vidare* behandlades vid ett särskilt seminarium på temat "Hur excellent är svensk humaniora och samhällsvetenskap – egentligen?" den 2 december. Resultaten av de stora programsatsningarna presenteras fortlöpande i en populärvetenskaplig skrift och vid de konferenser/symposier som alla program arrangerar i samband med att de avslutas. RJ fortsätter att medverka bland annat i utvecklingen av forskningskommunikationen genom bidraget till Vetenskap & Allmänhet (VA), medverkan i forskning.se och Swecris, liksom i politikerveckan i Almedalen, Forskartorget på Bokmässan samt vid åtskilliga konferenser.

Kvalitetssäkring och måluppfyllelse

En jämförelse av stadgarna med redovisningen av genomförda verksamheter visar både *att* och *hur* RJ utnyttjar möjligheterna att agera flexibelt för att stärka humaniora och samhällsvetenskap, hur stora och långsiktiga projekt stöds, hur nya forskningsuppdrag

identifieras samt hur kontakterna med internationell forskning främjas. Det bestående vetenskapliga värdet, relevansen, nyttan och effekterna av RJ:s forskningsstöd kommer i många fall att visa sig först på sikt. Man lägger en grund genom att säkerställa att de ansökningar som beviljas medel håller högsta vetenskapliga kvalitet. Under anslagsperioden görs uppföljningar och utvärderingar med flera syften: att kontrollera att anslagen används på avsett vis, att fastställa att resultaten svarar mot stiftelsens ändamål, att kunna ge information internt och externt om verksamheten samt att bidra till kvalitetssäkringen av RJ:s eget arbete. RJ:s styrelse behöver också inför sina beslut om budget ett allsidigt underlag som gör det möjligt att ta ställning till och förändra stödformer och arbets sätt.

De uppföljningar och utvärderingar som beredningsgrupperna gör har således en kvalitetshöjande funktion. RJ:s erfarenheter är goda, och insatserna uppskattas även av forskarna som får en möjlighet att få återkoppling på sitt arbete. Från 2015 följs av detta skäl samtliga projekt upp skriftligt och med en utfrågning efter ungefär halva projekt tiden. För beredningsgrupperna innebär detta och läsningen av alla slutredovisningar en betydligt större arbetsinsats än tidigare. Inrättandet av en särskild beredningsgrupp för infrastruktur för forskning och de tidigare nämnda åtgärderna för att minska antalet projektansökningar syftar till att i någon mån begränsa effekterna. Under 2015 granskades 44 projekt och 10 infra-

strukturprojekt. 6 av projekten följdes därefter upp genom ytterligare skriftliga frågor. När svaren funnits tillfredsställande gavs besked om fortsatt stöd. 3 program lägesrapporterades efter två år, och 2 halvtidsutvärderades under medverkan av externa sakkunniga. Ett program som 2014 fick besked om att vissa svagheter måste åtgärdas innan anslaget för det avslutande året kunde utbetalas, återkom med en åtgärdsplan och fick därefter klartecken om det sista årets finansiering. Projekten inom RJ:s riktade satsningar följs upp på motsvarande sätt som övriga anslag. Efter avslutad projekt tid ska forskarna lämna en ekonomisk redovisning och en kort redogörelse för de vetenskapliga resultaten och projektets publikationer.

Förutom dessa löpande åtgärder genomför RJ vid behov även samlade utvärderingar av sina särskilda insatser och då uteslutande med extern expertis. Det sammantagna resultatet är att forskningen håller hög kvalitet. Forskarna har dock vissa svårigheter att på arbetsplatsen/ institutionen kombinera den forskning RJ finansierar med undervisning och annat arbete; här återspeglas svagheter i karriärsystemet. Därutöver har beredningsgrupperna noterat en återkommande brist på tydliga publiceringsstrategier och att projekt med flera deltagare har svårigheter att samordna delarna till en helhet.

Administration

De olika it-stödens funktionalitet och tillförlitlighet kontrolleras och åtgärdas

fortlöpande. Ansökningssystemet Tekla har liksom tidigare tillförts nya funktioner för att öka tillförlitligheten i data och effektiviteten i handläggarnas arbete. Inom kapitalförvaltningen har övergången till elektronisk hantering, signering och arkivering av verifikationer slutförts. En extern oberoende utvärdering av CapMan genomfördes under 2014 för att säkerställa funktionalitet och uppgifternas kvalitet. Iakttagelserna har därefter bland annat resulterat i en fullständigare dokumentation av alla rutiner. Som resultat av utvecklingsarbetet skapar CapMan alla rapporter och noter till bokslutet, vilket ökar effektiviteten och minskar risken för felaktigheter. Systemen för ekonomiadministration har främst utvecklats för att klara det nya sättet att hålla ordning på ramanslagen (se ovan). Övergången till digital hantering av samtliga handlingar i forskningsadministrationen fortskrider. Vid alla it-förändringar prioriteras en säker uppdaterad it-struktur. Arbetet har fortsatt att med hjälp av skattejurister dels återkräva felaktigt innehållen källskatt på RJ:s aktieaffärer i en rad europeiska stater (hittills 20,8 miljoner kronor), dels se till att skattefrågorna hanteras korrekt framöver, vilket underlättar kapitalförvaltningen och ökar avkastningen. En tidigare offentlig upphandling av ett så kallat ROT-projekt följs upp fortlöpande. Beskrivningarna av arbetsrutiner inom kansliet ses över vid behov. Årskalendrar aktualiseras kontinuerligt, liksom schemat över hur forskarna får kombinera olika stödformer,

i båda fallen för att öka säkerheten och effektiviteten i arbetsprocesserna. Personalhandboken för kansliets personal uppdateras och kompletteras vid behov med riktlinjer och policydokument.

Personal

I slutet av 2015 hade RJ:s kansli 18 anställda (2014: 18). Under året slutade en anställd och en nyanställning gjordes. En anställd var föräldraledig under en del av året och ersattes av en konsult.

FINANSIELL VERKSAMHET

Resultat och avkastning

Årets resultat uppgick till 967 mkr (534 mkr)¹. Årets resultat inklusive förändring av realiserade vinster uppgick för helåret 2015 till 758 mkr (1 373 mkr), se not 13. Under året beviljade RJ 543 mkr (410 mkr) till forskningsmedel.

Direktavkastningen i form av utdelningar, ränteintäkter och driftsöverskott på fastigheter uppgick under året till 365 mkr (300 mkr). Administrationskostnaderna för RJ:s verksamhet var under året 48 mkr (38 mkr), vilket motsvarar 0,4 procent av genomsnittligt eget kapital. Ökningen i administrationskostnader jämfört med föregående år kan i huvudsak hänföras till att arvoden till adjungerade och sakkunniga samt utgifter för extern information från och med 2015 redovisas som administrations-

¹ Siffror inom parentes avser 2014.

kostnad i resultaträkningen. Övriga administrationskostnader för RJ:s kansli och verksamhet som består av personalkostnader, externa kostnader och avskrivningar på inventarier minskade sammanlagt under året med 2,1 procent till 37,7 mkr (38,5) mkr.

Det finansiella resultatet uppgick för helåret 2015 till 806 mkr (1 412 mkr), se tabell 1. Totalavkastningen på stiftelsens tillgångar var under året 6,4 procent (12,9), vilket översteg RJ:s jämförelseindex med 0,5 (0,8) procentenheter. Under året ökade volatiliteten på de finansiella marknaderna jämfört med föregående år.

Den taktiska allokeringen mellan tillgångsslag jämfört med index bidrog under året positivt till totalavkastningen med 0,2 (0,4) procentenheter.

RJ:s aktieportföljer avkastade under året 9,3 procent (21,6 procent). Räntebärande placeringar gav en avkastning på 0,3 procent (3,2) och hedgefonder 5,2 procent (10,5). Den direktägda fastighetsportföljen gav en avkastning före skatt på 10,3 procent (7,3 procent), och fastighetsfonder (inklusive vinstandelslån) avkastade 17,7 procent (23,1 procent). Valutasäkringar av utländska tillgångar redovisas separat och påverkade under året totalavkastningen negativt med -0,8 procentenheter (-1,7 procentenheter).

Den svenska aktieportföljen gav under 2015 en avkastning på 10,6 procent (16,9 procent). Den svenska aktieportföljen utvecklades 0,1 procentenheter (1,0 procent) bättre än jämförelseindex SIX Portfolio Return Index för året som helhet. Under året

gav mindre och medelstora bolag högst avkastning i den svenska aktieportföljen.

Den internationella aktieportföljen gav under året en totalavkastning på 7,9 procent (26,0 procent), vilken översteg jämförelseindex med 1,5 procentenheter (0,1 procent). Vid utgången av året var den internationella aktieportföljen fördelad på Nordamerika 59 procent (60), Västeuropa exklusive Storbritannien 16 procent (17), Storbritannien 8 procent (8), Japan 9 procent (8), Asien exklusive Japan 7 procent (6) och Latinamerika 1 procent (1). Den positiva avvikelser från index förklaras av en fördelaktig branschammansättning och ett framgångsrikt aktieurval i bland annat teknologi- och finanssektorerna.

Liksom tidigare år har hela den internationella aktieportföljen, den svenska aktieportföljen och ränteportföljen förvaltats internt av RJ:s finansavdelning. Investeringsfilosofin att lägga tonvikt vid "bäst i sin klass"-bolag med rimlig aktievärdering är en viktig del i den övergripande strategin.

Under 2015 uppgick avkastningen i ränteportföljen till 0,3 procent (3,2), vilket understiger jämförelseindex med 0,1 procentenheter. Obligationsportföljen, som har säkerställda svenska bostadsobligationer som jämförelseindex, uppvisade en avkastning på 0,6 procent (4,6), vilket understeg jämförelseindex med 0,2 procentenheter. Avkastningen på korta räntebärande tillgångar uppgick under året till -0,3 procent (1,3 procent), vilket var i linje med jämförelseindex. Under året gick kreditspreddar kraf-

tigt isär, vilket påverkat avkastningen jämfört med index negativt särskilt för företagsobligationer med rörlig ränta. Inom loppet av denna tid har Riksbanken i tre steg sänkt reporäntan från 0 procent till -0,35 procent. Samtidigt har den femåriga statsobligationsräntan stigit från 0,1 procent till 0,3 procent och den femåriga bostadsobligationsräntan stigit från 0,6 till 1,3 procent.

Genom nyinvesteringar i delägda fastighetsbolag och ökade marknadsvärden på existerande fastighetsinvesteringar ökade andelen fastigheter av RJ:s totala placeringstillgångar till 12 procent i slutet av 2015 och till 14 procent från den 1 januari 2016 jämfört med 10 procent vid förgående årsskifte.

Den direktägda fastighetsportföljen, som är investerad i bostäder och kontor i Stockholms innerstad, gav under året en totalavkastning på 10,3 procent (7,3). Fastigheternas marknadsvärde har bedömts genom externa värderingar utförda av Cushman & Wakefield (före detta DTZ) vilka bygger på kassafloresanalyser. Under 2015 ökade marknadsvärdet på bostadsfastigheter enligt tidsviktad metod med 9,3 (7,3) procent till ett genomsnittligt värde på cirka 37 200 kr per kvadratmeter. Marknadsvärdet på kontorsfastigheterna ökade under året med 6,8 procent. Portföljen består av 73 procent bostadshus och 27 procent kontorsfastigheter. Fastigheterna är till en mindre del finansierade med inteckningslån med en rörlig ränta som under året uppgick till 1,1 procent

(1,9). Inga köp eller försäljningar av direktägda fastigheter genomfördes under året.

Avkastningen på RJ:s investeringar i fastighetsfonder och delägda onoterade fastighetsbolag uppgick under året till 17,7 procent (23,1), vilket var den tillgångsklass som 2015 gav högst avkastning. I maj gick RJ in som delägare i det onoterade hotellfastighetsbolaget Midstar Hotels AB. Investeringen gjordes tillsammans med andra svenska institutioner med Alecta som största ägare. Bolaget är under uppbyggnad och förvärvade under året hotellfastigheter i Karlskrona och Trondheim. I november gick RJ in i ett investeringsåtagande på totalt 300 mkr i fastighetsfonden Areim III inklusive en saminvestering, varav 147 mkr investerades i december. Vidare har RJ investerat i Thule Real Estate Fund, vilket från den 1 januari 2016 ger exponering med 250 mkr mot Skandia Fastigheters 112 svenska fastigheter i segmenten kontor, köpcentrum och bostäder i en obelånad portfölj.

Under 2015 blev avkastningen på RJ:s investeringar i hedgefonder 5,2 procent (10,5) mätt i svenska kronor. Portföljen består av 11 innehav fördelade på 7 olika investeringsstrategier. Under året gav 85 (82) procent av alla innehav en positiv absolutavkastning. RJ:s totala investeringar i hedgefonder har uppvisat en positiv avkastning alla helår sedan RJ började investera i hedgefonder, det vill säga under perioden 2002 till 2015. Avkastningen på RJ:s investeringar i hedgefonder översteg under perioden 2002–2015 med betydande marginal världsindex för hedge-

fonder mätt som HFRX Global Hedge Fund Index.

För diversifiering investerar RJ i internationella aktier och alternativa investeringar som denomineras i andra valutor än svenska kronor. Finansavdelningen valutasäkrar 25 till 75 procent i dollar, euro, pund och yen, där 50 procent utgör neutral position. Per den 31 december 2015 hade RJ 28,5 (31,1) procent av portföljen denominerad i utländsk valuta, och den öppna valutapositionen uppgick till 20,7 (18,7) procent. Genom beslut i finanskommittén i början på året har finansavdelningen valt att ta bort säkringen i CHF som nu utgör en öppen position. Riktlinjerna för dollarsäkringen, som utgör den största valutaexponeringen av de totala tillgångarna, har även förändrats och kan säkras från 0 till 75 procent sedan augusti 2015. Under året uppgick det redovisade nettoresultatet på valutaterminer till -104 mkr (-208). Den generella kronförsvagningen har lett till förluster på valutaterminerna samtidigt som de har minskats genom aktiv valutahantering där dollarn säkrats till 27,5 procent i genomsnitt under året jämfört med neutral position på 50 procent.

Finansiell ställning

För att ge ytterligare information om stiftelsens finansiella ställning kompletteras årsredovisningen med balansposters bokförda värde och jämförande marknadsvärde, se separat bilaga sida 91-92. Vid utgången av året översteg marknadsvärdet på RJ:s tillgångar det bokförda värdet med 2 858 mkr (3 067).

RJ:s redovisade egna kapital ökade under året från 8 336 mkr till 8 799 mkr. Stiftelsens förmögenhet (eget kapital värderat till marknadsvärde) ökade från 11 404 mkr till 11 657 mkr. I slutet av året utgjorde balanserat resultat 11,9 gånger årets beviljade forskningsmedel om hänsyn också tas till stiftelsens administrationskostnader, att jämföra med styrelsebeslutet om ett belopp som lägst motsvarar tre års utdelning i normal omfattning.

Av RJ:s placeringstillgångar vid utgången av 2015 utgjorde aktier 54 procent (57), räntebärande placeringar 26 procent (25), direktägda fastigheter 7 procent (7), fastighetsfonder 5 procent (3) och hedgefonder 8 procent (8).

Av tillgångarna var 29 procent denominerade i utländska valutor. Utestående terminskontrakt, vars nominella belopp per den 31 december 2015 uppgick till 1 030 mkr (1 506), medförde dock att nettoexponeringen i utländsk valuta var 21 procent av de totala tillgångarna.

Långsiktig måluppfyllelse

RJ:s finansförvaltning har med betydande marginal uppfyllt det avkastningsmål som styrelsen ställt upp för stiftelsens finansiella verksamhet. Enligt styrelsebeslut från 2003 ska placeringsverksamheten på lång sikt sträva efter en genomsnittlig årlig real avkastning om minst 4 procent, det vill säga konsumentprisindex plus 4 procent.

Under perioden 2003 till 2015 uppgick det finansiella resultatet till 10 142 mkr. Den genomsnittliga realav-

kastningen för perioden 2003–2015 uppgick till 8,4 procent per år jämfört med avkastningsmålet 4,0 procent per år. Detta innebär att den reala avkastningen för perioden 2003–2015 uppgick till sammanlagt 184,9 procent, vilket överstiger det långsiktiga målet med 118,4 procentenheter.

RJ:s kapitalförvaltning utvärderas också utifrån en referensportfölj. Referensportföljen ska ses som en lämplig portföljsammansättning med vilken realavkastningsmålet kan uppnås. Referensportföljen föreslås av finansavdelningen i ett beslutsunderlag utarbetat av RJ:s finansdirektör och fastställs av finanskommittén. Under perioden från startåret 2003 har referensportföljen gett en realavkastning som överträffar det långsiktiga realavkastningsmålet med 92,9 procentenheter.

Därutöver överträffade den aktiva kapitalförvaltning som bedrivs inom RJ:s finansavdelning under perioden 2003–2015 referensportföljens jämförelseindex med sammanlagt 25,5 procentenheter. Detta är hänförligt till överavkastning mot index både i den taktiska tillgångsallokeringen och i delportföljerna internationella aktier, svenska aktier och räntebärande placeringar.

Samtliga tillgångsslag som jämförs med marknadsindex uppnådde perioden 2003–2015 en avkastning som översteg sina respektive jämförelseindex. Fastigheter och hedgefonder, som inte jämförs med index, uppnådde för perioden 2003–2015 en genomsnittlig årlig real avkastning på 6,1 respektive 5,9 procent.

Risker och riskhantering

RJ genomför årligen ett stresstest för att bedöma den påverkan som ett scenario med ett kraftigt värdefall på tillgångarna skulle ha på stiftelsens framtida utdelningskapacitet. Placeringsriskerna kan delas upp i följande riskfaktorer:

- marknadsrisker inklusive aktie-, fastighets-, valuta- och ränterisk samt hedgefondersrisker,
- kreditrisker, inklusive motpartsrisker,
- likviditetsrisker.

Placeringspolicyn, som fastställs av styrelsen, anger placeringsinriktning, limiter för placeringsrisker, godkända finansiella instrument, avkastningsmål och etiska riktlinjer. Inom ramen för placeringspolicyn och beslut i finanskommittén, såsom referensportföljen, är investeringsbesluten delegerade till finansavdelningen där stiftelsens finansdirektör har ett övergripande placeringsansvar för RJ:s hela kapitalförvaltning. På finansavdelningen arbetar ytterligare tre personer som portföljförvaltare med ansvar för olika investeringsmandat. Alla värdepapper förvaras i en svensk bankdepå. Ekonomiadministrationen är separerad från förvaltningen och består av funktionerna administrativ direktör, controller och back-office.

Tillämpning av etisk policy

RJ har sedan 2003 arbetat med etiska krav på investeringarna som utgår från placeringspolicyn vilken anger att RJ ska beakta de konventioner som Sverige undertecknat inom områdena

mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och arbetsrätt.

Generellt har RJ sedan samarbetet med den etiska konsulten GES Investment Services AB påbörjades 2006 valt en restriktiv hållning och inte tillåtit investeringar i företag som ej följt våra etiska riktlinjer. Tillämpningen av RJ:s etiska principer innebär att vi avstår från att investera i företag som medverkar till kränkning av mänskliga rättigheter, allvarlig miljökada och kränkning av arbetsrättsliga rättigheter. På listan över företag som RJ ej investerar i ingår exempelvis leverantörer till kärnvapenindustrin, tillverkare av klusterbomber, olje- och gruvbolag som orsakat omfattande miljöförstöring samt bolag som anlitat

barnarbetare eller förbjuder anställda att bedriva facklig verksamhet.

Den 1 oktober 2013 bytte RJ jämförelseindex för den internationella aktieportföljen till DJSI World Diversified Index som är ett globalt aktieindex inriktat på hållbara företag. Syftet med bytet är att förstärka den etiska profilen i RJ:s kapitalförvaltning. Information om indexet finns på sustainability-indices.com. Vidare avstår RJ sedan slutet av 2013 från att investera i tobaksaktier.

Sedan slutet av 2015 pågår ett projekt som syftar till att sammanställa en hållbarhetsrapport för de investeringar som ingår i RJ:s kapitalförvaltning.

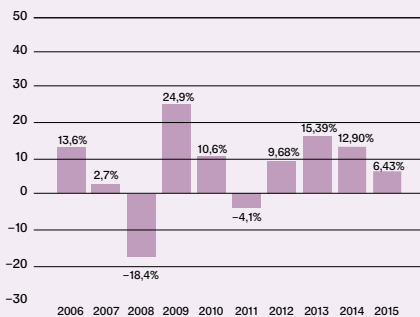
DIAGRAM 1-4

DEN FINANSIELLA VERKSAMHETEN - TIO ÅR I SAMMANDRAG

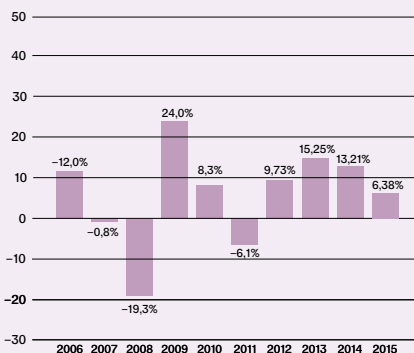
Den 1 januari 1988 fick Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond nya stadgar som innebar att stiftelsen blev en självständig finansiell aktör.

Nedan redovisas – i form av stapeldiagram – utvecklingen under de tio senaste åren av fyra grundläggande finansiella mått – den totala avkastningen, den reala avkastningen (inflationsjusterad), eget kapital till marknadsvärde samt årliga beviljade forskningsmedel.

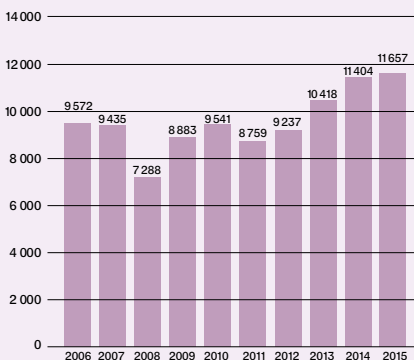
Diagram 1.
Total avkastning i % av eget kapital vid årets ingång

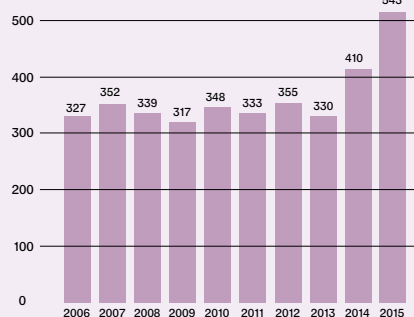
Diagram 2.
Real avkastning i % av eget kapital vid årets ingång

Diagram 3.
Marknadsvärderat eget kapital (mkr)

Diagram 4.
Beviljade forskningsmedel (mkr)

FINANSIELLT RESULTAT (KSEK)

Tillgång	Intäkt/kostnad	2015	2014
Fastigheter	Intäkter	37 648	34 595
	Avskrivningar	-5 480	-5 469
	Räntekostnader	-475	-840
	Övriga kostnader	-24 847	-22 170
	Avsättning till periodiseringsfonder	-1 878	-
	Återföring från periodiseringsfonder	2 362	-
	Löpande fastighetskostn Rekryten	-1 435	-
	Skatt på årets resultat	-1 240	-1 314
	Förändring av realiserade vinster	94 981	56 468
	Summa Fastigheter	99 636	61 270
Aktier	Utdelningar	221 968	180 150
	Utdelning, fastighetsfonder	4 051	-
	Realisationsvinster/förluster	764 633	466 084
	Återföring nedskrivningar	83 895	109 095
	Nedskrivningar, aktier	-123 887	-83 895
	Nedskrivning Midstar, aktier och aktie- ägartillskott	-289	-
	Nedskrivning Areim, aktier och aktieägar- tillskott	-	-1 286
	Återförd nedskrivning Areim, aktier och aktieägartillskott	1 286	4 031
	Förändring av realiserade vinster, aktier	-261 158	633 969
	Förändring av realiserade vinster, fastig- hetsfonder, aktier och aktieägartillskott	27 769	9 084
	Summa Aktier	718 268	1 317 232
Hedgefonder	Realisationsvinster/förluster	81 401	-
	Förändring av realiserade vinster	-31 261	94 576
	Summa Hedgefonder	50 140	94 576
Onoterad fastighetsfond (Aberdeen)	Utdelningar	1 979	2 167
	Återföring nedskrivningar	9 908	7 948
	Realisationsvinster/förluster	-1 128	-551
	Nedskrivningar	-2 433	-9 908
	Summa Onoterad fastighetsfond	8 326	-344
Vinstandelslån	Ränteintäkter	47 743	7 211
	Realisationsvinster/förluster	693	532
	Förändring av realiserade vinster	-26 433	36 683
	Summa Vinstandelslån	22 003	44 426

Tillgång	Intäkt/kostnad	2015	2014
Räntebärande lån, Areim och Profi	Ränteintäkter	9 373	6 717
	Summa Räntebärande lån, Areim och Profi	9 373	6 717
Räntebärande			
Bankmedel	Ränteintäkter	41	457
	Räntekostnader	-31	-23
	Valutakursvinster/förluster	-88	2 200
Certifikat	Ränteintäkter	2 510	9 009
	Nedskrivningar	-261	-
	Förändring av realiserade vinster	-424	25
Floating-rate notes	Ränteintäkter	6 318	9 684
	Realisationsvinster/förluster	896	311
	Nedskrivningar	-7 636	-
	Förändring av realiserade vinster	-6 681	-360
Obligationer	Ränteintäkter	58 368	65 029
	Realisationsvinster/förluster	-6 659	-24 146
	Återföring nedskrivningar	-	9 043
	Nedskrivningar	-11 255	-
	Förändring av realiserade vinster	-28 152	28 152
	Summa Räntebärande tillgångar	6 946	99 381
Valutaterminer	Ränteintäkter	-51	7 303
	Räntekostnader	-7 095	-265
	Valutakursvinster/förluster	-160 691	-154 990
	Återföring nedskrivning	41 426	-
	Nedskrivning	-	-41 426
	Förändring av realiserade vinster	22 205	-19 046
	Summa Valutaterminer	-104 206	-208 424
Finansiella kostnader	Finansiella kostnader	-4 060	-3 312
	Summa Finansiella kostnader	-4 060	-3 312
	Finansiellt resultat	806 426	1 411 522

RESULTATRÄKNING (KSEK)

	Not	2015	2014
STIFTELSENS INTÄKTER			
Utdelningar	1	227 998	182 317
Ränteutäkter	2	124 302	105 410
Resultat fastigheter	3	5 130	5 642
Resultat från avyttring och nedskrivning av finansiella instrument	4	789 425	477 258
Övriga intäkter		3	2
STIFTELSENS KOSTNADER			
Nedskrivning Certifikat		-261	-
Finansiella kostnader	5	-4 060	-3 312
Räntekostnader	6	-7 601	-1 128
Valutakursresultat m.m.	7	-119 353	-194 216
Personalkostnader	8, 9, 10	-26 619	-27 516
Externa kostnader	11, 35	-21 584	-10 793
Avskrivningar inventarier	12	-137	-155
Årets resultat	26	967 243	533 509

För årets resultat inklusive förändring av realiserade vinster, se not 13.

BALANSRÄKNING (KSEK)

	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Fastigheter	15, 16	257 406	259 387
Pågående nyanläggningar och förskott	17	13 402	5 851
Inventarier	12	92	229
Summa materiella anläggningstillgångar		270 900	265 467
Finansiella anläggningstillgångar			
Obligationer	18	1 873 253	1 672 387
Floating-rate notes	19	741 261	522 164
Aktier	20	5 131 642	5 020 665
Aktier och aktieägartillskott, fastighetsfonder	21	311 774	87 995
Hedgefonder	21	791 230	743 102
Vinstandelslån	21	80 762	139 599
Räntebärande lån, fastighetsfonder	21	104 422	102 584
Onoterad fastighetsfond	21	46 790	48 338
Summa finansiella anläggningstillgångar		9 081 134	8 336 834
Summa anläggningstillgångar		9 352 034	8 602 301
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar	22	15 293	1 898
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	32 746	38 174
Certifikat	24	574 586	712 974
Valutaterminer	25	–	–
Kassa och bank		87 483	118 855
Summa omsättningstillgångar		710 108	871 901
Summa tillgångar		10 062 142	9 474 202

BALANSRÄKNING FORTS. (KSEK)

	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
BUNDET EGET KAPITAL	26, 27		
Stiftelsekapital		2 673 168	2 674 363
FRITT EGET KAPITAL	26, 27		
Kulturvetenskapliga donationen		1 933 076	1 933 941
Balanserat resultat		4 192 902	3 728 059
Summa eget kapital		8 799 146	8 336 363
OBESKATTADE RESERVER			
Periodiseringsfonder	28	9 353	9 836
Summa obeskattade reserver		9 353	9 836
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner		381	1 317
Summa avsättningar		381	1 317
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Inteckningslån		45 050	45 050
Summa långfristiga skulder		45 050	45 050
KORTFRISTIGA SKULDER			
Beviljade ej utbetalda forskningsmedel		1 180 884	1 019 060
Leverantörsskulder		6 580	4 216
Valutaterminer	25	–	41 426
Övriga kortfristiga skulder	29	12 343	7 827
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30	8 405	9 107
Summa kortfristiga skulder		1 208 212	1 081 636
Summa skulder och avsättningar		1 262 996	1 137 839
Summa eget kapital och skulder		10 062 142	9 474 202
STÄLLDA SÄKERHETER			
	31	49 371	49 371
ANSVARSFÖRBINDELSER			
	32	6 550	10 632

Information om balansposters bokförda värde och jämförande marknadsvärden återfinns i separat bilaga.

KASSAFLÖDESANALYS (KSEK)

	2015	2014
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	967 243	533 509
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet:		
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5 618	5 624
Återföring av nedskrivning finansiella anläggningstillgångar	-95 089	-130 118
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar	145 500	95 089
Realisationsresultat finansiella anläggningstillgångar	-839 836	-442 230
Förändring av avsättningar till periodiseringsfonder	-484	-
Förändring av avsättningar till pensioner	-936	-92
Förändringar räntefordran	5 574	9 906
Förändringar ränteskuld	-33	-44
Justering ¹	11 948	52 063
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	199 505	123 707
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL		
Förändring av kortfristiga fordringar	124 848	112 106
Förändring av kortfristiga skulder	-35 216	10 997
Kassaflöde från den löpande verksamheten	289 137	246 810
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-3 500	-71
Pågående nyanläggningar och förskott	-7 552	-5 271
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-4 833 863	-3 300 556
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	4 878 989	3 383 440
Kassaflöde från investeringsverksamheten	34 074	77 542
KASSAFLÖDE FRÅN ANSLAGSVERKSAMHETEN		
Förändring av beviljade ej utbetalda anslag	149 876	68 988
Återbetalade anslag	38 322	9 857
Årets beviljade anslag	-542 781	-409 579
Kassaflöde från anslagsverksamheten	-354 583	-330 734
Årets kassaflöde	-31 372	-6 382
Kassa, bank vid årets ingång	118 855	125 237
Kassa, bank vid årets utgång	87 483	118 855

¹ P.g.a. tidigare års ombokningar av ramanslag från skuld. Se vidare not 26 och 27.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Redovisnings- och värderingsprinciperna är oförändrade förutom när det gäller vissa kostnader.

Från och med 2015 redovisas utgifter för arvoden till adjungerade och sakkunniga samt utgifter för extern information som administrationskostnad i resultaträkningen. Tidigare har dessa utgifter likställts med forskningsmedel och redovisats som anslag direkt mot eget kapital.

Uppställningen av resultaträkningen är anpassad efter stiftelsens verksamhet och avviker därför från årsredovisningslagens uppställningsformer. Upplupna utgifter om tillgångars marknadsvärde samt årets resultat inklusive förändring av realiserade vinster lämnas i noter till balans- och resultaträkningen.

Information om balansposters bokförda värde och jämförande marknadsvärden återfinns i en separat bilaga.

Värdering materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar och erforderliga nedskrivningar. Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av materiella tillgångar. Följande avskrivningstider tillämpas:

byggnader	50 år
inventarier	5 år
datorer	3 år.

När det finns en indikation på att en tillgång eller en grupp av tillgångar har minskat i värde görs en bedömning av dess redovisade värde. Om en värdenedgång bedöms vara bestående skrivs tillgången ned.

Mark redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för erforderliga nedskrivningar.

Investeringar i såväl egenutvecklad som förvärvad programvara kostnadsförs löpande.

Pågående nyanläggningar och förskott tas upp till anskaffningsvärde. När arbetet färdigställts förs utgifter som är värdehöjande till balansposten fastigheter och övriga utgifter till resultaträkningen.

Värdering finansiella anläggningstillgångar

Aktierelaterade värdepapper (inklusive aktiekonvertibler och aktieägartillskott) värderas individuellt till anskaffningsvärde minskat med erforderliga nedskrivningar.

Upplupen ränta på aktiekonvertibler redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Hedgefonder, vinstandelslån och onoterad fastighetsfond värderas kollektivt var grupp för sig till anskaffningsvärde minskat med erforderliga nedskrivningar.

Räntebärande värdepapper (inklusive floating-rate notes och

aktieägarlån) värderas kollektivt till anskaffningsvärde minskat med erforderliga nedskrivningar. Upplupen ränta på kupongobligationer och aktieägarlån redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen. Instrument utan kupongränta värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Utländska värdepapper värderas utifrån anskaffningsdagens valutakurs.

Värdering omsättningstillgångar

Fordringar tas upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Fordringar i utländsk valuta värderas utifrån balansdagens valutakurs.

Utestående valutaterminskontrakt värderas kollektivt enligt lägsta värdets princip (LVP). Det innebär att om tillgångskollektivet valutaterminer har negativt marknadsvärde redovisas detta som skuld, och motsvarande nedskrivning görs. Skillnaden mellan terminskurs och avistakurs periodiseras över terminskontraktets löptid och redovisas som upplupen ränteintäkt.

Certifikat värderas kollektivt enligt LVP. Det innebär att om kollektivet certifikat har ett bokfört värde som är högre än det verkliga värdet görs erforderlig nedskrivning på mellanskillnaden. Upplupen ränta på certifikat redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Banktillgodohavanden i utländsk valuta värderas till balansdagens valutakurs.

Värdering skulder

Skulder i utländsk valuta värderas utifrån balansdagens valutakurs.

Beviljade forskningsmedel

Beviljade forskningsmedel redovisas direkt mot fritt eget kapital. Beviljade medel skuldförs vid beslutstillfället. Beviljade anslag att utgå ur kommande års avkastning tas upp som ansvarsförbindelse. Upplysning om beslutade ramanslag utan slutlig förmånstagare lämnas i not.

Eget kapital

Bokfört eget kapital utgörs av bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital (stiftelsekapital) består av Jubileumsdonationen och Erik Rönnbergs donationer. Enligt donationsvillkoren ska realvärdet för dessa donationer upprätthållas över tiden. Detta sker genom en årlig avsättning till bundet eget kapital, med ett belopp beräknat utifrån konsumentprisindex utveckling mellan åren. Det bundna egna kapitalet är inte tillgängligt för utdelning.

Fritt eget kapital består av Kulturvetenskapliga donationen och balanserat resultat. För denna donation gäller, som framgår av donationsvillkoren, att dess hela kapital får användas för anslag till forskning. Inom ramen för fritt eget kapital görs emellertid ändå en avsättning för bevarande av donationens realvärde.

Balanserat resultat består av vinstmedel med avdrag för avsättning för bevarande av donationernas realvärden samt för beviljade forskningsmedel. Enligt ett styrelsebeslut 1992 ska det balanserade resultatet som lägst uppgå till ett belopp motsvarande tre års utdelning av forskningsmedel i normal omfattning.

Noter 1–35

NOTER (KSEK)

NOT 1. Utdelningar	2015	2014
Aktier	221 968	180 150
Alternativa placeringar	6 030	2 167
Summa	227 998	182 317

NOT 2. Ränteintäkter	2015	2014
Bankmedel	41	457
Certifikat	2 510	9 009
Floating-rate notes	6 318	9 684
Obligationer	58 368	65 029
Räntebärande lån, Areim och Profi	9 373	6 717
Valutaterminer	-51	7 303
Vinstandelslån	47 743	7 211
Summa	124 302	105 410

NOT 3. Resultat fastigheter	2015	2014
Hysesintäkter	37 648	34 595
Avskrivningar	-5 480	-5 468
Övriga kostnader	-24 847	-22 171
Avsättning till periodiseringsfond	-1 878	-
Återföring från periodiseringsfond	2 362	-
Skatt på årets resultat	-1 240	-1 314
Summa	5 130	5 642

Av fastighetsintäkterna utgör 4 285 (4 290) en beräknad internhyra för stiftelsens egna lokaler. Se även not 6, 15, 16 och 17.

NOT 4. Resultat från avyttring och nedskrivning av finansiella instrument

	2015	2014
Realisationsresultat obligationer	-6 659	-24 146
Återförd nedskrivning obligationer	-	9 043
Nedskrivning obligationer	-11 255	-
Realisationsresultat aktier	764 633	466 084
Återförd nedskrivning aktier	83 895	109 095
Återförd nedskrivning Areim,aktier och aktieägartillskott	1 286	4 031
Nedskrivning aktier	-123 887	-83 895
Nedskrivning Areim, aktier och aktieägartillskott	-	-1 286
Nedskrivning Midstar, aktier och aktieägartillskott	-289	-
Realisationsresultat floating-rate notes	896	311
Realisationsresultat hedgefonder	81 401	-
Realisationsresultat Aberdeen	-1 128	-551
Realisationsresultat Sveafastigheter Fund III	693	532
Återförd nedskrivning Aberdeen fastighetsfond	9 908	7 948
Nedskrivning Aberdeen fastighetsfond	-2 433	-9 908
Nedskrivning floating-rate notes	-7 636	-
Summa	789 425	477 258

NOT 5. Finansiella kostnader

	2015	2014
Depåavgift	1 109	988
Övriga finansiella kostnader	2 951	2 324
Summa	4 060	3 312

NOT 6. Räntekostnader

	2015	2014
Bankmedel	31	23
Fastigheter	475	840
Valutaterminer	7 095	265
Summa	7 601	1 128

NOT 7. Valutakursresultat m.m.

	2015	2014
Valutakursresultat orealiserat	-88	2 200
Valutakursresultat valutaterminer	-160 691	-154 990
Återföring nedskrivning valutaterminer	41 426	-
Nedskrivning valutaterminer	-	-41 426
Summa	-119 353	-194 216

NOT 8. Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2015	2014
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	3 527	3 706
Övriga anställda	13 655	13 470
Summa	17 182	17 176
Sociala kostnader	8 895	9 693
– varav pensionskostnader	2 764	3 581

Av pensionskostnader avser 818 (885) verkställande direktör. Pensionskostnader eller pensionsförmåner för styrelseledamöter förekommer inte.

NOT 9. Medelantal anställda

	2015	2014
Kvinnor	11	11
Män	7	7
Summa	18	18

NOT 10. Sjukfrånvaro 2015

	Korttidsfrånvaro	Långtidsfrånvaro
Kvinnor	0,38%	0,00%
Män	0,00%	0,00%
Summa	0,23%	0,00%

NOT 11. Ersättning till revisorer (inkl. moms)

	2015	2014
PwC		
Internrevisionsuppdrag	288	394
Rådgivning	106	129
Riksrevisionen		
Externrevisionsuppdrag	777	300
Summa	1171	823

NOT 12. Inventarier	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	4 322	4 457
Inköp	–	71
Försäljningar och utrangeringar	–	–206
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 322	4 322
Ingående avskrivningar	–4 093	–4 144
Försäljningar och utrangeringar	–	206
Årets avskrivningar	–137	–155
Utgående ackumulerade avskrivningar	–4 230	–4 093
Utgående restvärden enligt plan	92	229

NOT 13. Årets resultat inklusive förändring av orealiserade vinster

	2015	2014
Årets resultat	967 243	533 509
Förändring av orealiserade vinster, se nedan	–209 154	839 551
Summa	758 089	1 373 060

Förändring av orealiserade vinster	2015	2014	Förändring
Fastigheter	692 594	597 613	94 981
Obligationer	–	28 152	– 28 152
Floating-rate notes	–	6 681	– 6 681
Aktier	1 878 012	2 139 170	–261 158
Fastighetsfonder, aktier och aktieägartillskott	36 853	9 084	27 769
Hedgefonder	217 946	249 207	–31 261
Vinstandelslån, Sveafastigheter	10 468	36 901	–26 433
Certifikat	–	424	–424
Valutaterminer	22 205	–	22 205
Summa	2 858 078	3 067 232	–209 154

Se även not 27.

NOT 14. Avsättning för bevarande av realvärden

Genomsnittsvärdet för konsumentprisindex 2015 uppgick till 313,35. Motsvarande indexvärde för 2014 var 313,49. Mellan 2014 och 2015 minskade således konsumentprisindex med 0,0447%. Det indexerade reala stiftelsekapitalet (bundet eget kapital) ska därför minskas med $2\,674\,363 \times 0,0447\% = 1\,195$ medan Kulturvetenskapliga donationen (fritt eget kapital) minskas med $1\,933\,941 \times 0,0447\% = 864$.
Se vidare not 26 och 27.

NOT 15. Fastigheter	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Styrpinnen 23, Stockholm	117 794	193 000
Brännaren 7, Stockholm	13 199	99 000
Sländan 2, Stockholm	6 121	78 000
Rekryten 6, Stockholm	20 860	160 000
Snölockan 1, Stockholm	16 921	114 000
Jasminen 4, Stockholm	11 418	70 000
Apelträdet 5, Stockholm	11 806	54 000
Hjorten 17, Stockholm	13 625	115 000
Sånglärkan 12, Stockholm	45 662	67 000
Summa	257 406	950 000

Fastigheterna ägs till 100 %.

¹ Marknadsvärdet för fastigheterna baseras på externa värderingar utförda av Cushman & Wakefield (f.d. DTZ).

NOT 16. Fastigheter	2015	2014
Byggnader		
Ingående anskaffningsvärden	273 428	273 428
Årets anskaffning	3 500	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	276 928	273 428
Ingående avskrivningar	–99 960	–94 492
Årets avskrivningar	–5 481	–5 468
Utgående ackumulerade avskrivningar	–105 441	–99 960
Ingående nedskrivningar	–10 700	–10 700
Utgående ackumulerade nedskrivningar	–10 700	–10 700
Mark		
Ingående anskaffningsvärden	96 619	96 619
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	96 619	96 619
Utgående restvärden enligt plan byggnader och mark	257 406	259 387
Taxeringsvärden, byggnader	281 936	281 936
Taxeringsvärden, mark	321 151	321 151

Fastigheternas marknadsvärden framgår av not 15. Se även not 3, 6 och 17.

NOT 17. Pågående nyanläggningar och förskott	2015	2014
Pågående nyanläggningar och förskott, Rekryten 6	13 402	5 851
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 402	5 851

NOT 18. Obligationer

Förfalloår	Nominellt belopp	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Svenska nominella obligationer, bostad			
2017	230 000	260 630	250 768
2018	760 000	808 945	812 802
2019	170 000	182 811	181 036
2020	182 000	211 539	207 103
Summa	1 342 000	1 463 925	1 451 709
Svenska nominella obligationer, företag			
2016	159 000	160 713	163 520
2018	97 400	100 600	99 666
2019	100 000	99 832	100 105
2020	28 000	27 850	29 235
2023	30 000	31 588	29 018
Summa	414 400	420 583	421 544
Summa	1 756 400	1 884 508	1 873 253

¹ Obligationer marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan saknas, senaste köpkurs eller indikativt pris beräknat på ett genomsnitt av tre marknadsaktörer. För tillfället används det tredje alternativet på majoriteten av företagsobligationer.

NOT 19. Floating-rate notes

Förfalloår	Nominellt belopp	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Svenska floating-rate notes			
2016	85 800	85 827	86 947
2017	25 000	25 000	25 208
2018	250 000	252 074	249 352
2019	219 000	221 406	217 922
2020	163 000	164 590	161 832
Summa	742 800	748 897	741 261

¹ Floating-rate notes marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan saknas, senaste köpkurs eller indikativt pris beräknat på ett genomsnitt av tre marknadsaktörer. För tillfället används det tredje alternativet på majoriteten av floating-rate notes.

NOT 20. Aktier

Svenska aktier	Antal	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Alfa Laval	520 000	78 543	80 600
Assa Abloy B	900 000	89 801	160 200
AstraZeneca SDB	80 000	38 444	46 240
Atlas Copco B	970 000	151 861	189 441
Autoliv SDB	50 000	29 567	53 650
Beijer Alma AB B	125 135	18 641	27 467
Betsson AB B	200 000	12 294	31 100
BillerudKorsnäs	350 000	42 397	55 020
CLX	50 000	2 950	4 525
Coor Service	500 000	18 190	19 700
Electrolux B	175 000	30 732	35 910
Elektro B	1 400 000	95 783	100 940
Ericsson B	2 450 000	201 635	201 635
Fabege	250 000	18 058	35 025
Fenix Outdoor International B	100 000	7 123	40 800
Getinge B	400 000	80 466	89 000
Hennes & Mauritz B	1 050 000	244 859	317 204
Hexagon AB B	300 000	67 843	94 440
Hexpol	380 000	31 031	34 618
Indutrade	60 000	14 624	28 830
Intrum Justitia	250 000	49 335	72 150
Investor B	630 000	112 087	196 938
Inwido AB	450 000	32 490	49 950
JM B	200 000	46 605	50 540
Kinnevik B	330 000	86 460	86 460
Kungsleden	729 287	32 019	44 122
Mekonomen B	200 000	34 600	34 600
NetEnt B	70 000	25 965	34 615
Nolato B	100 000	16 514	25 750
Nordea	2 200 000	123 561	205 260
Pandox AB	150 000	16 619	23 385
Poolia B	386 395	4 791	4 791
Sandvik	1 100 000	81 455	81 455
SCA B	735 000	135 670	181 178
SEB A	1 680 000	106 548	150 192
Skanska B	150 000	17 161	24 720
SKF B	300 000	41 160	41 160
Svenska Handelsbanken A	1 240 000	101 688	139 996
SWECO AB B	92 653	9 124	11 512
Swedbank A	775 000	98 767	145 003
TeliaSonera	1 750 000	73 833	73 833

NOT 20. Aktier

Svenska aktier	Antal	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Trelleborg B	50 000	5 724	8 240
Troax	300 000	24 276	37 500
Volvo B	1 300 000	102 830	102 830
ÅF B	365 000	31 319	52 469
Summa svenska aktier		2 685 443	3 524 994

Utländska aktier	Antal	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Australien			
Westpac Banking Corp.	120 000	24 046	24 751
Belgien			
KBC	25 000	9 522	13 324
Danmark			
Danske Bank	105 000	23 909	23 909
Frankrike			
BNP Paribas	58 000	18 512	27 960
LVMH	14 000	13 249	18 884
Sanofi Aventis	26 000	12 889	18 997
Schneider Electric	63 000	31 000	31 000
Total	87 000	30 626	33 148
Hong Kong			
AIA Group	525 000	15 748	26 405
China Mobile	150 000	14 218	14 218
Italien			
Intesa Sanpaolo	1 000 000	21 412	28 306
Japan			
Canon	80 000	20 513	20 513
Itochu	350 000	28 780	35 214
Mitsubishi UFJ Financial Group	900 000	34 070	47 542
Nidec Corp.	36 000	22 197	22 197
Panasonic	380 000	31 781	32 890
Seven & I Holdings Co.	93 000	25 452	36 013
SMC Corp.	9 000	10 534	19 950
Softbank	36 000	12 800	15 420
Toyota Motor	160 700	68 794	83 958
Kanada			
Enbridge Inc.	50 000	13 407	13 769
Rogers Communications Inc.	48 000	13 737	14 039
Toronto-Dominion Bank	95 000	25 730	31 573
Kina			
Alibaba Group	43 000	29 529	29 529
China Construction Bank	4 600 000	26 455	26 455
Mexiko			
Banorte	700 000	31 782	31 888

Utländska aktier	Antal	Bokfört värde	Marknadsvärde ¹
Schweiz			
Nestlé	125 000	40 943	79 044
Novartis	29 218	10 480	21 512
Roche	31 400	55 855	73 617
Sunrise Communications	30 000	15 039	15 039
Singapore			
DBS Group	380 000	31 656	37 691
Spanien			
Red Eléctrica	45 000	28 244	32 002
Storbritannien			
AstraZeneca	30 000	16 346	17 248
BG Group	175 000	21 612	21 612
BT Group	735 000	36 887	43 073
Capita Plc	160 000	24 293	24 293
Lloyds TSB	2 800 000	25 668	25 668
Prudential	210 000	25 278	40 438
Reckitt Benckiser	53 000	23 517	41 655
Royal Dutch Shell B	121 000	23 556	23 556
Shire Plc	14 000	6 665	8 204
Whitbread Plc	32 000	17 721	17 721
Sydkorea			
Hyundai Motor	13 000	11 857	13 753
Samsung	500	2 534	4 473
Samsung Electronics (Global Deposit Receipts)	10 800	29 705	48 623
Taiwan			
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Ltd (American Deposit Receipt)	160 000	20 631	30 778
Tyskland			
BASF AG	35 000	19 312	22 689
Bayer AG NPV	36 000	38 214	38 214
Kion Group AG	70 000	26 280	29 529
Linde AG	25 000	30 685	30 685
USA			
3M	33 000	23 316	42 147
Accenture Plc	38 000	15 646	33 820
Allergan PLC	23 000	15 007	60 923
Alphabet Inc. Class A	3 700	7 943	24 584
Alphabet Inc. Class C	2 207	4 766	14 306
Anadarko Petroleum	37 000	15 050	15 050
Apple Inc.	20 000	10 310	18 046
Bank of America	385 000	51 500	55 188
Biogen	6 000	15 554	15 554
Blackstone	150 000	16 385	37 468
Capital One Financial Corp.	45 000	17 854	27 698

Utländska aktier	Antal	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Cisco Systems	312 000	47 949	72 214
Citigroup	170 000	46 103	74 750
Comcast Corp.	69 000	15 284	32 898
Conocophillips	12 000	4 701	4 701
DOW Chemical	68 000	29 534	29 534
Edison International	63 000	21 193	31 939
Electronic Arts	24 000	13 557	14 054
Exxon Mobil	62 000	37 655	40 716
General Electric	270 000	49 576	70 483
Hain Celestial	38 300	13 164	13 164
IBM	10 000	11 121	11 715
Infinera Corp.	350 000	44 524	54 114
Ingersoll Rand	66 000	30 979	30 979
Intel	125 000	17 899	36 772
International Flavors & Fragrances	36 000	33 048	36 508
Johnson & Johnson	111 000	56 490	96 849
JPMorgan Chase	200 000	61 959	111 969
Macy's Inc.	81 000	20 323	24 094
McDonald's	12 000	6 965	12 049
Mead Johnson Nutrition	20 542	9 006	13 701
Medtronic Inc.	72 020	38 401	46 944
Merck US	113 670	41 084	50 889
Microsoft Corp.	353 000	71 592	167 117
Mondelez International	137 000	23 490	52 419
Nike	100 000	15 743	53 177
Pepsi Co.	95 000	51 269	80 789
Procter & Gamble Co.	84 000	47 631	56 547
Rockwell Automation Inc.	24 000	13 877	20 981
Schlumberger	26 000	14 102	15 223
Starbucks	105 000	28 306	53 690
United Parcel Service	53 000	43 003	43 263
Valero	35 000	9 482	21 063
Verizon Communications Inc.	32 401	9 566	12 741
Visa Inc.	54 000	18 673	35 571
Walt Disney	99 000	30 099	88 510
Wells Fargo	85 000	24 449	39 226
Zoetis	62 982	7 401	25 554
Summa utländska aktier		2 446 199	3 484 660
Summa aktier totalt		5 131 642	7 009 654

¹ Aktierelaterade värdepapper (inkl. aktiekonvertibler) marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan saknas, senaste köpkurs. Utländska värdepapper värderas utifrån balansdagens valutakurs.

NOT 21. Alternativa placeringar	Antal andelar	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Hedgefonder			
Brummer Multi-Strategy	40 913	90 000	94 759
Carve	68 702	70 000	92 586
IPM	403 565	50 000	50 106
Lynx	236 135	41 388	58 550
Madrague	58 833	80 000	81 148
Manticore	16 741	28 125	30 184
Nektar	65 950	115 092	166 099
Observatory	46 460	85 625	126 312
Ram One	97 227	110 000	128 951
Rhenman	210 000	21 000	59 207
Zenit	2 034	100 000	121 274
Summa, hedgefonder		791 230	1 009 176
Vinstandelslån			
Sveafastigheter Fund II		11 600	3 161
Sveafastigheter Fund III		69 162	88 069
Summa vinstandelslån		80 762	91 230
Onoterad fastighetsfond			
Aberdeen	265 210	49 223	46 790
Nedskrivning Aberdeen		-2 433	
Summa, onoterad fastighetsfond		46 790	46 790
Aktier och aktieägartillskott, fastighetsfonder			
Aktier och aktieägartillskott		312 062	348 627
Nedskrivning		-289	
Räntebärande lån		104 422	104 422
Summa, fastighetsfonder		416 195	453 049
Summa alternativa placeringar		1 334 977	1 600 245

NOT 21. Kvarstående åtaganden i fastighetsfonder och delägda fastighetsbolag²⁾	2015	2014
--	-------------	-------------

Kvarstående åtagande i Sveafastigheter Fund II (vinstandelslån). Åtagandet gäller t.o.m. den 30 juni 2019.	2 560	2 560
Kvarstående åtagande i Sveafastigheter Fund III (vinstandelslån). Åtagandet gäller t.o.m. den 31 december 2017.	26 044	32 139
Kvarstående åtagande i fastighetsfonden Areim. Åtagandet gäller t.o.m. den 26 juli 2016.	84 614	157 835
Kvarstående åtagande i fastighetsfonden Areim Brädstapeln. Åtagandet gäller t.o.m. den 26 juli 2016.	17 192	17 192

NOT 21. Kvarstående åtaganden i fastighetsfonder och delägda fastighetsbolag²⁾	2015	2014
Kvarstående åtagande i fastighetsfonden Areim III.		
Åtagandet gäller t.o.m. den 30 september 2019.	153 374	–
Kvarstående åtagande i fastighetsfonden Profi.		
Åtagandet gäller t.o.m. den 26 november 2021.	75 871	83 108
Kvarstående åtagande i Midstar Hotels.		
Åtagandet gäller t.o.m. den 31 december 2028.	126 069	–
Åtagande i Thule Fund S.		
A. Betalning sker 31 mars 2016.	250 000	–
Summa	735 724	292 834

¹ Hedgefonder, vinstandelslån, onoterad fastighetsfond och fastighetsfonder marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses det värde som rapporterats från respektive fondförvaltare. Utländska värdepapper värderas utifrån balansdagens valutakurs.

² Kvarstående åtaganden i fastighetsfonder och delägda fastighetsbolag redovisades t.o.m 2014 som ansvarsförbindelser.

NOT 22. Kortfristiga fordringar	2015	2014
Hysesfordringar m.m.	272	–
Löneförskott	–	3
Skattefordran 2013	–	894
Skattefordran 2014	796	982
Skattefordran 2015	1 562	–
Sålda ej betalda värdepapper	12 663	–
Övriga	–	19
Summa	15 293	1 898

NOT 23. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2015	2014
Upplupna räntor	32 217	36 452
Förutbetalda kostnader	529	1 722
Summa	32 746	38 174

NOT 24. Certifikat

Förfall 2016	Nominellt belopp	Bokfört värde	Marknadsvärde¹
Företagscertifikat			
Kvartal 1	465 000	464 632	464 733
Kvartal 2	110 000	109 954	109 853
Kvartal 3	–	–	–
Kvartal 4	–	–	–
Summa	575 000	574 586	574 586

¹ Certifikat marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses senaste betalningskurs på balansdagen eller, om sådan saknas, senaste köpkurs.

NOT 25. Valutaterminer

Köpt/såld valuta	Nominellt belopp	Marknadsvärde ¹
Förfallomånad 2016-01		
SEK/EUR	117 638	3 078
SEK/GBP	57 747	1 734
SEK/JPY	83 374	-342
Förfallomånad 2016-02		
SEK/EUR	40 305	445
SEK/GBP	39 531	2 219
SEK/JPY	49 605	775
SEK/USD	232 056	7 935
Förfallomånad 2016-03		
SEK/EUR	94 442	990
SEK/GBP	35 642	836
SEK/JPY	49 255	424
SEK/USD	230 604	4 109
Summa	1 030 199	22 205

¹ Valutaterminer marknadsvärderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan saknas, senaste köpkurs. Om tillgångskollektivet valutaterminer har negativt marknadsvärde redovisas detta som skuld och motsvarande nedskrivning görs.

NOT 26. Eget kapital, bokfört värde

	Bundet eget kapital ¹	Fritt eget kapital		Eget kapital
		Kulturvetenskapliga donationen	Balanserat resultat	
Utgående balans 2014-12-31			3 716 111	
Justering ⁶			11 948	
Eget kapital 2014-12-31	2 674 363	1 933 941	3 728 059	8 336 363
Avsättning för bevarande av donationernas realvärde ²	-1 195	-864	2 059	-
Årets resultat			967 243	967 243
Återbetalade forskningsmedel			38 322	38 322
Beviljade forskningsmedel ⁴			-542 781	-542 781
Eget kapital 2015-12-31	2 673 168	1 933 077	4 192 902	8 799 147

NOT 27. Eget kapital, marknadsvärde ⁵	Bundet eget kapital ¹		Fritt eget kapital		Eget kapital
			Kulturvetenskapliga donationen	Balanserat resultat	
Utgående balans 2014-12-31				6 783 344	
Justering ⁶				11 948	
Eget kapital 2014-12-31	2 674 363	1 933 941	6 795 292		11 403 596
Avsättning för bevarande av donationernas realvärde ²	-1 195	-864	2 059		-
Årets resultat inklusive förändring av orealiserade vinster ³			758 089		758 089
Återbetalade forskningsmedel			38 322		38 322
Beviljade forskningsmedel ⁴			-542 781		-542 781
Eget kapital 2015-12-31	2 673 168	1 933 077	7 050 981		11 657 226

¹ Jubileumsdonationen och Erik Rönnbergs donationer.

² Av förarbetena till Jubileumsdonationen framgår att donationens realvärde ska upprätthållas över tiden. Samma grundläggande bestämmelse gäller för de båda privata donationer som RJ erhållit (Erik Rönnbergs donationer). Se not 14.

³ Se not 13.

⁴ För beviljade forskningsmedel, se not 33.

⁵ Stiftelsens förmögenhet definieras som eget kapital till marknadsvärde och motsvarar nettoförmögenhet vid värdering av tillgångar och skulder till marknadsvärden.

⁶ Avser ändrad princip från 2014 gällande redovisning av ramanslag.

NOT 28. Periodiseringsfonder	2015	2014
Periodiseringsfond tax 2010	-	2 362
Periodiseringsfond tax 2011	2 250	2 250
Periodiseringsfond tax 2012	2 591	2 591
Periodiseringsfond tax 2013	1 055	1 055
Periodiseringsfond tax 2014	1 578	1 578
Periodiseringsfond tax 2016	1 879	-
Summa	9 353	9 836

NOT 29. Övriga kortfristiga skulder	2015	2014
Personalens källskatt	1 268	985
Förvaltade medel för samprojekt	10 257	6 058
Moms hyror redovisningskonto	205	309
Övrigt, ej likviderade affärer ingår	613	475
Summa	12 343	7 827

NOT 30. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2015	2014
Sociala avgifter	1 080	1 089
Intjänade ej uttagna semesterdagar	1 747	1 635
Särskild löneskatt på pensionsförsäkringspremier	821	816
Upplupna räntor	41	74
Förutbetald hyresintäkt	2 842	3 630
Övriga upplupna kostnader, fastigheter	503	1 095
Övriga upplupna kostnader	1 371	768
Summa	8 405	9 107

NOT 31. Ställda säkerheter	2015	2014
För egna avsättningar och skulder		
Avseende skuld för inteckningslån och derivathandel		
Fastighetsinteckningar	49 371	49 371
Summa	49 371	49 371

NOT 32. Ansvarsförbindelser	2015	2014¹
Beviljade anslag att utgå ur kommande års avkastning	6 550	10 632
Summa	6 550	10 632

¹I 2014 års årsberättelse redovisades ramanslag och kvarstående åtaganden i fastighetsfonder som ansvarsförbindelser. Upplysning om dessa finns nu i not 34 respektive not 21.

NOT 33. Beviljade medel till forskning	2015	2014
Medel från Jubileumsdonationen inkl. Nils-Eric Svenssons fond	151 308	171 275
Medel från Kulturvetenskapliga donationen	390 673	237 504
Medel från Erik Rönnbergs donation för forskning om åldrande och åldersrelaterade sjukdomar	600	600
Medel från Erik Rönnbergs donation för forskning om sjukdomar under de tidiga barnåren	200	200
Summa	542 781	409 579

För mer detaljerad information, se avsnittet "Översikt över den forskningsstödande verksamheten under 2015" (s. 10–42).

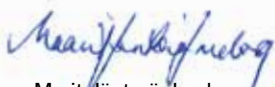
NOT 34. Ramanslag¹	2015	2014
Ej utnyttjade ramanslag	39 652	178 011
Summa	39 652	178 011

¹Ramanslag redovisades i 2014 års bokslut som ansvarsförbindelser.

NOT 35. Externa kostnader	2015	2014
Externa forskningsrelaterade kostnader ¹	10 666	–
Övriga externa kostnader	10 918	10 793
Summa	21 584	10 793

¹Avser arvoden för adjungerade och sakkunniga samt kostnader för extern information som t.o.m 2014 likställdes med forskningsmedel och redovisades som anslag direkt mot eget kapital.

Årsredovisning för Stiftelsen Riksbanken Jubileumsfond 2015,
Stockholm den 25 februari 2016

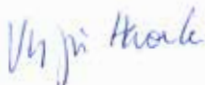
Marit Jänträ-Jareborg
Ordförande

Thomas Strand
Vice ordförande

Ewa Thalén Finné

Virpi Havila

Carina Mood

Hans Mertzig

Ingela Nylund Watz

Elisabeth Svantesson

Kerstin Hessius

Agneta Gille

Esabelle Dingizian

Bo Stråth

Göran Blomqvist
Verkställande direktör

Riksrevisionens revisionsberättelse har avgivits den 29 mars 2016,
och avviker från standardutformning.

Anders Herjevik
Auktoriserad revisor

Jesper Fagerberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR STIFTELSEN RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND 2015

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Riksrevisionen har enligt 5 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. granskat årsredovisningen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond för 2015, daterad 2016-02-25.

Stiftelsen tillhör Riksrevisor Margareta Åbergs granskningsområde. Granskningen har genomförts under ledning av ansvarig revisor Anders Herjevik med Jesper Fagerberg som uppdragsledare.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Styrelsen och verkställande direktören har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) för finansiell revision, och Riksrevisionens instruktion för granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen (RRI). Vårt ansvar i enlighet med dessa standarder innebär att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Vi är oberoende gentemot stiftelsen i enlighet med ISSAI 30 Code of

Ethics och har uppfyllt våra åtaganden i enlighet med dessa etiska regler.

Målen för vår granskning är att uppnå rimlig säkerhet om att årsredovisningen som helhet är fri från väsentliga felaktigheter, och för att utforma en revisionsberättelse som innehåller Riksrevisionens uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög nivå av säkerhet, men är inte en garanti för att en revision enligt ISSAI och RRI alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet när den finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller andra fel och anses vara väsentliga om de, enskilt eller tillsammans, rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användaren fattar på basis av årsredovisningen.

Som en del av en revision i enlighet med ISSAI, har vi planerat och genomfört revisionen med en yrkesmässig bedömning och upprätthållit en professionell skeptisk hållning. Vi har också:

- identifierat och bedömt riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig detta är på grund av oegentligheter eller fel, utformat och utfört våra revisionsåtgärder för att hantera dessa risker, och därigenom erhållit revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att ge en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet som följd av oegentligheter är större än vid andra felaktigheter, eftersom oegentligheter kan innebära samverkan, förfalskning, avsiktlig försummelse, missvisande eller felaktig presentation av information eller kringgående av den interna styrningen och kontrollen.
- erhållit en förståelse för den interna styrning och kontroll som är relevant för revi-

sionen för att utforma revisionsåtgärder som är lämpliga i sammanhanget, men inte för att uttrycka en åsikt om effektiviteten i stiftelsens interna styrning och kontroll.

- utvärderat lämpligheten av tillämpade redovisningsprinciper och rimligheten av uppskattningar och bedömningar och relaterade upplysningar presenterade av ledningen i årsredovisningen.
- utvärderat den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, inklusive upplysningar, och om årsredovisningen på ett rimligt sätt representerar de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som uppnår rättvisande bild.
- införskaffat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för stiftelsen.

Som en del av granskningen i enlighet med RRI, har vi också planerat och genomfört revisionen för att:

- för väsentlig information, av finansiell eller icke finansiell natur som lämnas i förvaltningsberättelsen inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för att sådan information har upprättats med syfte att tillsammans med årsredovisningens övriga delar förmedla en rättvisande bild av verksamheten utifrån regelverket.
- för övrig information utan direkt koppling till de finansiella delarna genomfört åtgärder för att förvissa oss om att denna är förenlig med de övriga delarna i årsredovisningen och fri från väsentliga fel, baserat på vår kunskap om stiftelsen.

Vår kommunikation med ledningen innefattar bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning och betydande resultat från revisionen, inklusive eventuella betydande brister i den interna styrningen och kontrollen som vi identifierar under revisionen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har erhållit är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för Riksrevisionens uttalanden enligt nedan.

Uttalande

Enligt Riksrevisionens uppfattning har Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond i alla väsentliga avseenden:

- upprättat årsredovisningen enligt årsredovisningslagen (1995:1554).
- gett en rättvisande bild av Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2015.
- lämnat en förvaltningsberättelse och information i övrigt som är förenlig med och stödjer en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet.

Upplysningar av särskild betydelse

Redovisning av ramanslag

Föregående år redovisades ramanslag som ansvarsförbindelse. Från och med 2015 redovisas ramanslagen inte längre som ansvarsförbindelse utan upplyses om i not 34. Vi uttalar oss inte med reservation i detta avseende.

Redovisning av eventuella kvarstående investeringsåtaganden i fonder

Tidigare år har eventuella kvarstående investeringsåtaganden i fonder redovisats som ansvarsförbindelse. Från och med 2015 redovisas dessa inte längre som ansvarsförbindelse utan upplyses om i not 21. Vi uttalar oss inte med reservation i detta avseende.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR **Styrelsen och verkställande direktörens förvaltning**

Utöver vår revision av årsredovisningen har

vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond för räkenskapsår 2015.

Styrelsen och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvar för förvaltningen enligt stiftelselagen (1994:1220) och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Riksrevisionens ansvar är att med rimlig säkerhet uttala sig om förvaltningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt ISSAI, RRI och med tillämpning av relevanta delar av RevR 209: Revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot och/eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande.

Vi har även granskat om någon styrelseledamot och/eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen (1994:1220), stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen (1995:1554). Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Grund för uttalande med reservation

Stiftelsen ska enligt 5 § i stiftelseförordnandet vid arvodering av styrelseledamöter följa lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Vid genomförd förvaltningsrevision har det uppdragats

att arvoden till styrelseledamöter utbetalats i strid med lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ varför stiftelsen inte följt 5 § i stiftelseförordnandet. Då utbetalningarna skett i strid med gällande lag kan styrelseledamot eller verkställande direktören genom förfarandet även ha förorsakat stiftelsen ekonomisk skada.

Uttalanden

Enligt Riksrevisionens uppfattning har styrelseledamöterna och verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen (1994:1220) eller årsredovisningslagen (1995:1554).

Som en följd av de förhållanden som beskrivs i stycket "Grund för uttalande med reservation" är det Riksrevisionens uppfattning att styrelseledamot eller verkställande direktören har handlat i strid med stiftelseförordnandet, vilket skulle kunna föranleda ersättningsskyldighet för styrelseledamot eller verkställande direktör.

Ansvarig revisor Anders Herjevik har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Jesper Fagerberg har varit föredragande.

Anders Herjevik

Jesper Fagerberg

Kopia för kännedom:
Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

DONATIONERNAS MARKNADSVÄRDE (KSEK)

De medel som Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond förvaltar härrör från en fond och fyra donationer:

- Donation från Sveriges riksbank för att främja och understödja vetenskaplig forskning (Jubileumsdonationen)
- Nils-Eric Svenssons fond
- Kulturvetenskapliga donationen
- Erik Rönnbergs donation för forskning om åldrande och åldersrelaterade sjukdomar
- Erik Rönnbergs donation för forskning om sjukdomar under de tidiga barnåren

(För en mer utförlig beskrivning av ändamålen för de olika donationerna hänvisas till avsnittet "Översikt över den forskningsstödande verksamheten under 2015".)

Samtliga medel som donerats till Riksbankens Jubileumsfond samförvaltas. Avkastningen från de olika donationerna ska emellertid gå till olika ändamål. Stiftelsens totala avkastning på förvaltade medel måste därför fördelas på de olika donationerna.

Vid ingången av 2015 var marknadsvärdet för de olika donationerna följande:

1. Jubileumsdonationen inkl. Nils-Eric Svenssons fond	7 952 696	69,7385 %
2. Kulturvetenskapliga donationen	3 416 540	29,9602 %
3. Erik Rönnbergs donation för forskning om åldrande och åldersrelaterade sjukdomar	26 274	0,2304 %
4. Erik Rönnbergs donation för forskning om sjukdomar under de tidiga barnåren	8 085	0,0709 %
Totalt eget kapital vid ingången av 2015	11 403 595	

Riksbankens Jubileumsfonds totala avkastning 2015 (bokföringsmässigt resultat + förändring av realiserade vinster = 967 243 + - 209 154 = 758 089) ska proportioneras ut på de olika donationerna.

1. Jubileumsdonationen inkl. Nils-Eric Svenssons fond

Ingående värde	7 952 696
Andel av årets totala avkastning	528 680
Årets anslag och återbetalade anslag	-351 802
Marknadsvärde 2015-12-31	8 129 574

Anslagen från Nils-Eric Svenssons fond har inte någon direkt koppling till avkastningen på förvaltade medel. Styrelsen för Riksbankens Jubileumsfond har förbundit sig att se till att anslagen per år kan uppgå till ett visst belopp, som för år 2015 är 400 tkr. Donationen ska anses vara förbrukad vid utgången av år 2015. I denna sammanställning har därför Nils-Eric Svenssons fond slagits ihop med Jubileumsdonationen.

2. Kulturvetenskapliga donationen

Ingående värde	3 416 540
Andel av årets totala avkastning	227 125
Årets anslag och återbetalade anslag	-151 137
Marknadsvärde 2015-12-31	3 492 528

3. Erik Rönnerbergs donation för forskning om åldrande och åldersrelaterade sjukdomar

Ingående värde	26 274
Andel av årets totala avkastning	1 747
Årets anslag och återbetalade anslag	-1 162
Marknadsvärde 2015-12-31	26 859

4. Erik Rönnerbergs donation för forskning om sjukdomar under de tidiga barnåren

Ingående värde	8 085
Andel av årets totala avkastning	537
Årets anslag och återbetalade anslag	-358
Marknadsvärde 2015-12-31	8 264

Totalt eget kapital till marknadsvärde 2015-12-31	11 657 225
--	-------------------

BALANSPOSTERS BOKFÖRDA VÄRDE OCH JÄMFÖRANDE MARKNADSVÄRDEN (KSEK)

	Not	2015-12-31		2014-12-31	
		Bokförda värden	Marknadsvärden	Bokförda värden	Marknadsvärden
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Materiella anläggningstillgångar					
Fastigheter	15, 16	257 406	950 000	259 387	857 000
Pågående nyanläggningar och förskott	17	13 402	13 402	5 851	5 851
Inventarier	12	92	92	229	229
Summa materiella anläggningstillgångar		270 900	963 494	265 467	863 080
Finansiella anläggningstillgångar					
Obligationer	18	1 873 253	1 873 253	1 672 387	1 700 539
Floating-rate notes	19	741 261	741 261	522 164	528 845
Aktier	20	5 131 642	7 009 654	5 020 665	7 159 834
Aktier och aktieägartillskott, fastighetsfonder	21	311 774	348 627	87 995	97 079
Hedgefonder	21	791 230	1 009 177	743 102	992 310
Vinstandelslån	21	80 762	91 230	139 599	176 500
Räntebärande lån, fastighetsfonder	21	104 422	104 422	102 584	102 584
Onoterad fastighetsfond	21	46 790	46 790	48 338	48 338
Summa finansiella anläggningstillgångar		9 081 134	11 224 414	8 336 834	10 806 029
Summa anläggningstillgångar		9 352 034	12 187 908	8 602 301	11 669 109
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Kortfristiga fordringar	22	15 293	15 293	1 898	1 898
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	32 746	32 746	38 174	38 174
Certifikat	24	574 586	574 586	712 974	713 399
Valutaterminer	25	-	22 205	-	-
Kassa och bank		87 483	87 483	118 855	118 855
Summa omsättningstillgångar		710 108	732 313	871 901	872 326
Summa tillgångar		10 062 142	12 920 221	9 474 202	12 541 435

BALANSPOSTERS BOKFÖRDA VÄRDE OCH JÄMFÖRANDE MARKNADSVÄRDEN (KSEK) FORTS.

	Not	2015-12-31		2014-12-31	
		Bokförda värden	Marknadsvärden	Bokförda värden	Marknadsvärden
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
BUNDET EGET KAPITAL	26, 27				
Stiftelsekapital		2 673 168	2 673 168	2 674 363	2 674 363
FRITT EGET KAPITAL	26, 27				
Kulturvetenskapliga donationen		1 933 076	1 933 076	1 933 941	1 933 941
Balanserat resultat		4 192 902	7 050 981	3 728 059	6 795 292
Summa eget kapital		8 799 146	11 657 225	8 336 363	11 403 596
OBEKATTADE RESERVER					
Periodiseringsfonder	28	9 353	9 353	9 836	9 836
Summa obeskattade reserver		9 353	9 353	9 836	9 836
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner		381	381	1 317	1 317
Summa avsättningar		381	381	1 317	1 317
LÅNGFRISTIGA SKULDER					
Inteckningslån		45 050	45 050	45 050	45 050
Summa långfristiga skulder		45 050	45 050	45 050	45 050
KORTFRISTIGA SKULDER					
Beviljade ej utbetalda forskningsmedel		1 180 884	1 180 884	1 019 060	1 019 060
Leverantörsskulder		6 580	6 580	4 216	4 216
Valutaterminer	25	-	-	41 426	41 426
Övriga kortfristiga skulder	29	12 343	12 343	7 827	7 827
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30	8 405	8 405	9 107	9 107
Summa kortfristiga skulder		1 208 212	1 208 212	1 081 636	1 081 636
Summa skulder och avsättningar		1 262 996	1 262 996	1 137 839	1 137 839
Summa eget kapital och skulder		10 062 142	12 920 221	9 474 202	12 541 435
STÄLLDA SÄKERHETER	31	49 371		49 371	
ANSVARSFÖRBINDELSER	32	6 550		10 632	

STYRELSE

1 januari – 31 december 2015

Ledamöter

Professor Maarit Jänterä-Jareborg
(*ordförande*)

Professor Virpi Havila

Professor Sven-Axel Månsson

Professor Bo Stråth

Riksdagsledamot Thomas Strand
(*vice ordförande*) (S)

Riksdagsledamot Esabelle Dingizian (MP)

Riksdagsledamot Agneta Gille (S)

Riksdagsledamot Ingela Nylund Watz (S)

Riksdagsledamot Elisabeth Svantesson (M)

Riksdagsledamot Ewa Thalén Finné (M)

Vd Kerstin Hessius

Vd Hans Mertzig

Personliga suppleanter

Professor Mats Malm

Professor Eleonor Kristoffersson

Professor Roger Qvarsell

Professor Marianne Gullberg

Riksdagsledamot Pia Nilsson (S)

Riksdagsledamot Niclas Malmberg (MP)

Riksdagsledamot Ingemar Nilsson (S)

Riksdagsledamot Shadiye Heydari (S)

Riksdagsledamot Jonas Jacobsson Gjørtler (M)

Riksdagsledamot Betty Malmberg (M)

ARBETSUTSKOTT

Professor Maarit Jänterä-Jareborg
(*ordförande*)

Riksdagsledamot Thomas Strand (S)

FINANSKOMMITTÉ

Vd Hans Mertzig (*ordförande*)

Vd Kerstin Hessius

REVISORER

Riksrevisionen är stiftelsens externa revisorer enligt lagen om revision av statlig verksamhet m.m. (2002:1022). Huvudansvarig: auktoriserad revisor Anders Herjevik.

Av styrelsen i enlighet med stiftelsens stadgar utsedda interna revisorer är PwC. Huvudansvarig: auktoriserad revisor Ulrika Granholm Dahl.

BEREDNINGSGRUPPER

Beredningsgrupp 1,

ekonomi, juridik, statsvetenskap m.m.

Professor Virpi Havila, företagsekonomi, Uppsala universitet (*ordförande*)

Professor Göran Djupsund, statsvetenskap, Åbo akademi

Professor Lene Hansen, statsvetenskap, Köpenhamns universitet

Professor Daniel Hjorth, företagsekonomi, Handelshögskolan i Köpenhamn

Professor Eleonor Kristoffersson, juridik, Örebro universitet

Professor Grete Rusten, ekonomisk geografi, Universitetet i Bergen

Professor emeritus Tore Schweder, statistik, Universitet i Oslo

Professor Rune Stenbacka, nationalekonomi, Svenska Handelshögskolan
i Helsingfors

Riksdagsledamot Ingemar Nilsson (S)

Riksdagsledamot Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Riksdagsledamot Ewa Thalén Finné (M)

Forskningssekreterare Robert Hamrén

Beredningsgrupp 2,

pedagogik, psykologi, sociologi m.m.

Professor Sven-Axel Månsson, socialt arbete, Malmö högskola (*ordförande*)

Professor Carl Martin Allwood, psykologi, Göteborgs universitet

Professor Gunilla Holm, pedagogik, Helsingfors universitet

Professor Lars Mjøset, sociologi, Universitetet i Oslo

Professor Elianne Riska, sociologi, Helsingfors universitet

Professor Ann-Margret Rydell, psykologi, Uppsala universitet

Professor Elisabeth Thomson, demografi, Stockholms universitet

Riksdagsledamot Shadiye Heydari (S)

Riksdagsledamot Thomas Strand (S)

Forskningssekreterare Torbjörn Eng

Beredningsgrupp 3,

språk, konst, litteraturvetenskap m.m.

Professor Roger Qvarsell, idéhistoria, Linköpings universitet (*ordförande*)

Professor Gunnstein Akselberg, nordiska språk, Universitetet i Bergen

Professor Kjersti Bale, litteraturvetenskap, Universitetet i Oslo

Professor Yvonne Eriksson, konst och informationsdesign, Mälardalens högskola

Professor Janne Bondi Johannessen, lingvistik, Universitetet i Oslo
 Professor Stefan Helgesson, moderna språk, Stockholms universitet
 Professor André Jansson, medie- och kommunikationsvetenskap, Karlstads universitet
 Professor Peter Larsen, informations- och medievetenskap, Universitetet i Bergen
 Riksdagsledamot Agneta Gille (S)
 Riksdagsledamot Niclas Malmberg (MP)
Forskningssekreterare Maria Wikse

**Beredningsgrupp 4,
 filosofi, historiska vetenskaper, teologi m.m.**

Professor Bo Stråth, historia, Helsingfors universitet (*ordförande*)
 Professor Tine Damsholt, etnologi, Köpenhamns universitet
 Professor Olav Gjelsvik, filosofi, Universitetet i Oslo
 Professor Lotte Hedeager, arkeologi, Universitetet i Oslo
 Professor Ingrid Henriksen, ekonomisk historia, Syddansk universitet
 Professor Kjersti Larsen, socialantropologi, Universitetet i Oslo
 Professor Michael Stausberg, religionsvetenskap, Universitetet i Bergen
 Riksdagsledamot Betty Malmberg (M)
 Riksdagsledamot Pia Nilsson (S)
Forskningssekreterare Britta Lövgren

Programgrupp

Professor Maarit Jänterä-Jareborg, RJ (*ordförande*)
 Professor Dorthe Berntsen, psykologi, Århus universitet
 Professor Kjell Arne Brekke, nationalekonomi, Universitetet i Oslo
 Professor Pascal Engel, filosofi, Universitetet i Genève
 Professor Frans Gregersen, lingvistik, Köpenhamns universitet
 Professor Sigmund Grønmo, sociologi, Universitetet i Bergen
 Professor Kaisa Herne, statsvetenskap, Universitetet i Tampere
 Professor Thomas Hylland Eriksen, socialantropologi, Universitetet i Oslo
 Professor Niina Nummela, företagsekonomi, Åbo universitet
 Professor Klaus Müller-Wille, litteraturvetenskap, Universitetet i Zürich
 Professor Helle Vandkilde, arkeologi, Århus universitet
 Professor Elisabeth Warring, Historia, Roskilde universitet
 Riksdagsledamot Elisabeth Svantesson (M)
 Riksdagsledamot Ingela Nylund Watz (S)
Forskningssekreterare Fredrik Lundmark

Beredningsgrupp för Infrastruktur för forskning

Magdalena Gram, f.d. avdelningschef för Forskning, arkiv och bibliotek vid
Nationalmuseum

Professor Marianne Gullberg, psykologisk vetenskap, Lunds universitet

Professor Anneli Ivarsson, folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet

Professor Staffan Lindberg, statsvetenskap, Göteborgs universitet

Professor Mats Malm, litteraturvetenskap, Göteborgs universitet (*ordförande*)

Generaldirektör Jussi Nuorteva, Riksarkivet i Finland

Riksdagsledamot Esabelle Dingizian (MP)

Forskningssekreterare Robert Hamrén

Ordförandekommitté (ansökningar till Humboldtstipendiet m.m.)

Professor Maarit Jänträ-Jareborg (ordförande)

Professor Virpi Havila

Professor Sven-Axel Månsson

Professor Roger Qvarsell

Professor Bo Stråth

OMRÅDESGRUPPER

Vardagslivets och kulturens medialisering

Göran Blomqvist, vd, RJ (*ordförande*)

Tina Ehn, riksdagsledamot (MP) t.o.m. 30 april 2015

Mats Ekström, professor i medie- och kommunikationsvetenskap, JMG,
Göteborgs universitet

Johan Fornäs, professor i medie- och kommunikationsvetenskap,
Södertörns högskola

André Jansson, professor i medie- och kommunikationsvetenskap,
Karlstads universitet

Anne Jerslev, professor vid Institut for Medier, Erkendelse og Formidling,
Københavns Universitet

Ulrika Knutson, journalist, f.d. ordförande Publicistklubben

Pelle Snickars, professor i medie- och kommunikationsvetenskap,
Umeå universitet

Eva Swartz Grimaldi, ordförande i Norstedts förlag, styrelseledamot
Stockholms universitet och Stockholms konserthus

Forskningssekreterare Maria Wikse

Teknik, institution, förändring

Göran Blomqvist, vd, RJ, (*ordförande*)

Finn Bengtsson, riksdagsledamot (M), professor i psykiatrisk
behandlingsforskning, Linköpings universitet

Mats G. Hansson, professor i biomedicinsk etik, Uppsala universitet

Ericka Johnson, universitetslektor vid Tema teknik och social förändring,
Linköpings universitet

Thomas Kaiserfeld, professor i idé- och lärdoms historia, Lunds universitet

Cecilia Magnusson-Sjöberg, professor i rättsinformatik, Stockholms universitet

Christian Munthe, professor i praktisk filosofi, Göteborgs universitet

Lars J. Nilsson, professor i energi- och miljösystem, Lunds universitet

Urban Strandberg, docent i statsvetenskap, Göteborgs universitet

Jane Summerton, professor i tekniksociologi, Statens väg- och transport-
forskningsinstitut (VTI), Linköping

Nina Wormbs, universitetslektor i teknikhistoria, KTH

Forskningssekreterare Fredrik Lundmark

KANSLIET

Telefon (växel): 08- 50 62 64 00

Fax: 08-611 22 25

E-post: rj@rj.se

www.rj.se

Administration

Göran Blomqvist

Verkställande direktör

08-50 62 64 19

goran.blomqvist@rj.se

Helena Berg

Vd-assistent

08-50 62 64 01

helena.berg@rj.se

Jenny Björkman

Kommunikationsansvarig

08-50 62 64 33

jenny.bjorkman@rj.se

Elisabeth Hong

Administrativ direktör

08-50 62 64 05

elisabeth.hong@rj.se

Kristin Jennefelt

(föräldraledig fr.o.m. 1 juni 2015)

Controller

08-50 62 64 23

kristin.jennefelt@rj.se

Hanna Köllerström

Kommunikatör

08-50 62 64 35

hanna.kollerstrom@rj.se

Annsofi Lövgren

Receptionist

08-50 62 64 09

annsofi.lovgren@rj.se

Adriana Milovanovic

(t.o.m. 3 juli 2015)

Administrativ assistent

08-50 62 64 38

adriana.milovanovic@rj.se

Anna Mogård

Controller (fr.o.m. 1 juni 2015)

08-50 62 64 18

anna.mogard@rj.se

Elisabet Persson *(fr.o.m. 19 maj 2015)*

Administrativ assistent

08-50 62 64 38

elisabet.persson@rj.se

Sinan Sonono

Back Office (fr.o.m. 1 juni 2015)

08-50 62 64 23

sinan.sonono@rj.se

Finansavdelning

Björn Olsson

Finansdirektör

08-50 62 64 04

bjorn.olsson@rj.se

Sara Blomstergren

Portföljförvaltare/analytiker

08-50 62 64 06

sara.blomstergren@rj.se

Magnus Fröblom
Senior portföljförvaltare
08-50 62 64 37
magnus.froblom@rj.se

Niklas Lundin
Senior portföljförvaltare
08-50 62 64 16
niklas.lundin@rj.se

Forskningsavdelning

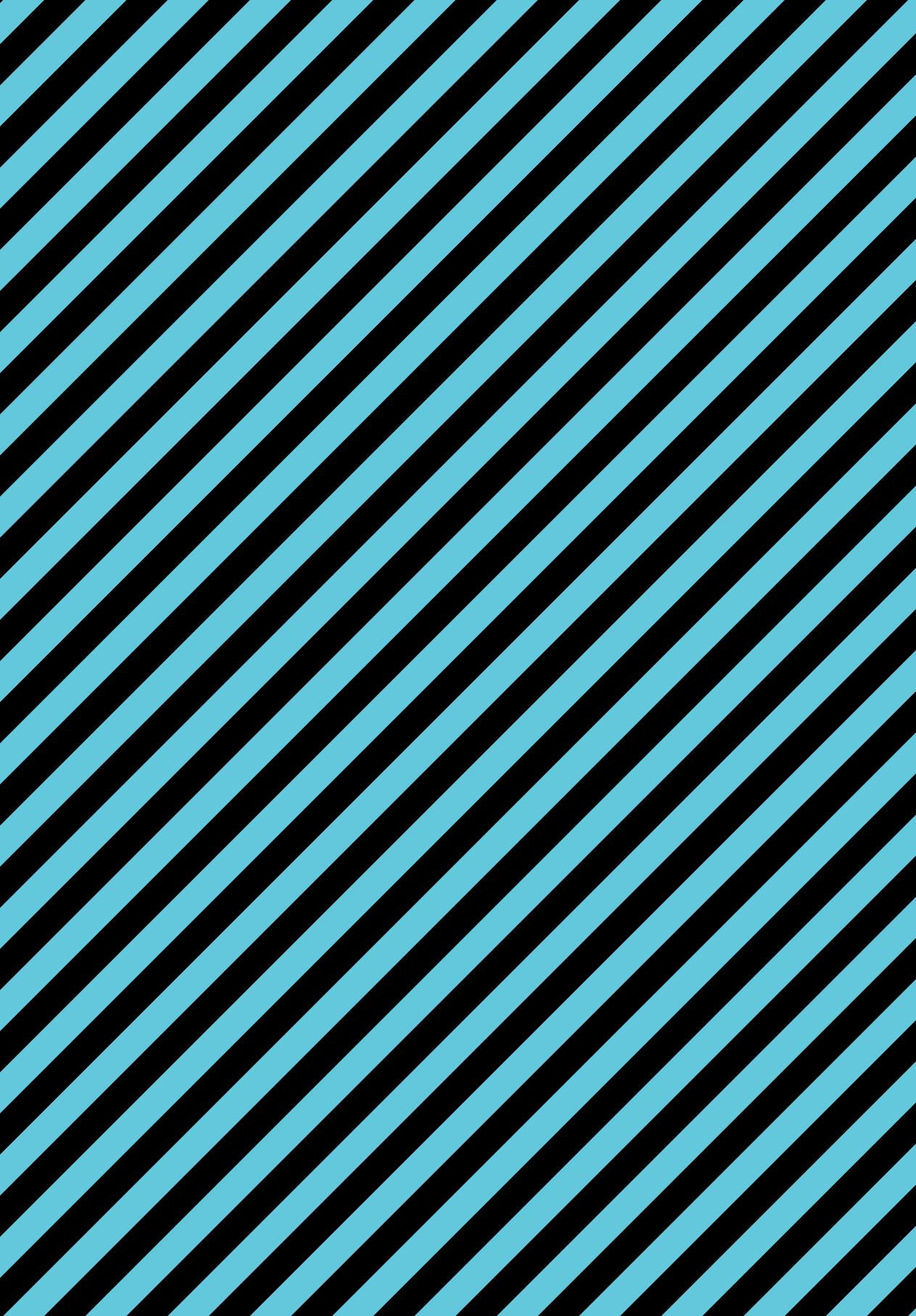
Torbjörn Eng
Forskningssekreterare
08-50 62 64 22
torbjorn.eng@rj.se

Robert Hamrén
Forskningssekreterare
08-50 62 64 07
robert.hamren@rj.se

Fredrik Lundmark
Forskningssekreterare
08-50 62 64 21
fredrik.lundmark@rj.se

Britta Lövgren
Forskningssekreterare
08-50 62 64 08
britta.lovgren@rj.se

Maria Wikse
Forskningssekreterare
08-50 62 64 10
maria.wikse@rj.se

STIFTELSEN RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND
BOX 5675 | SE-114 86 STOCKHOLM
KUNGSTRÄDGÄRDSGATAN 18
TEL 08-50 62 64 00 | FAX 08-611 22 25
RJ@RJ.SE | WWW.RJ.SE

